

SCIENCE FICTION I GÖTEBORG

60 år med Club Cosmos

Louise Bengtsson Rylander (red.)

Science fiction i Göteborg

SCIENCE FICTION
I GÖTEBORG
60 ÅR MED CLUB COSMOS

LOUISE BENGTSSON RYLANDER (RED.)

Vulkan

GÖTEBORG 2014

Science fiction i Göteborg – 60 år med Club Cosmos
Copyright © 2014 Upphovsmännen
Ansvarig utgivare: Louise Bengtsson Rylander (red.)

Omslagsbild: Janne Ekman
Omslagsbakgrund: NASA/JPL-Caltech.
Formgivning av omslag: Malin Ekman
Kapitelbilder: Janne Ekman

Framställt på vulkan.se

ISBN: 978-91-87817-14-4

FÖRORD

Mycket kan hända på 60 år. Detta är sant både för Club Cosmos och för världen i stort. Vår förening grundades innan den första satelliten, Sputnik 1, sköts upp och Cosmos var aktiv och livsduglig innan både Laika och Neil Armstrong lämnade jordens atmosfär. Trots att det knappt gått en mansålder sedan klubbens start år 1954 så har världen förändrats radikalt. Vi befinner oss nu i en tid med persondatorer och smartphones, en tid då astronauter kan skapa sina egna twitterkonton och skicka meddelanden och foton direkt från den internationella rymdstationen ISS.

Allt detta kunde Club Cosmos grundare, två skolpojkar från Göteborg, knappast drömma om när de träffades för att diskutera en smal och relativt ny genre av litteratur. Inte heller hade de någon aning om att deras förening skulle bestå i så många decennier och fira sitt 60-årsjubileum 2014. Men detta är nu det som har hänt. Föreningen har överlevt upp- och nedgångar och blivit den äldsta aktiva science fiction-föreningen i Sverige. Club Cosmos har härigenom en ålder som inte enbart är imponerande innanför vårt lands gränser utan även internationellt.

Naturligtvis kan vi, dagens medlemmar i Club Cosmos, inte låta ett 60-årsjubileum passera obemärkt. 2014 kommer därför att kantas av kongresser, resor, fester och olika temakvällar. Ytterligare ett sätt att hedra föreningen är den bok som just nu ligger i era händer, en bok om vad föreningen har gjort och gör.

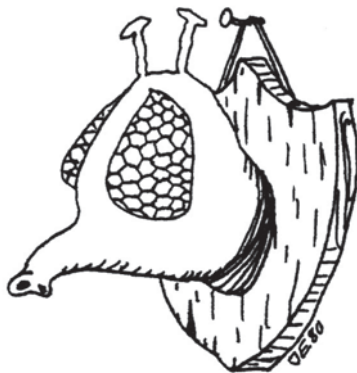
Club Cosmos har långt ifrån varit en stillastående förening. Klubben har ändrat karaktär, det har funnits vissa stridigheter och vid ett tillfälle skedde det till och med en kupp där en systerförening gick in

och tillsatte en av sina lojala medlemmar som ordförande. En så lång och varierande historia måste dokumenteras och den får inte förpassas till glömskans dimmor. Samtidigt bör vi inte bara blicka bakåt till de stora och uppmärksammade festerna och kongresserna, ljusglimtarna på fandom-himlen, vilket är lätt gjort. Vi måste utvidga och fortsätta vår historieskrivning, se vad Club Cosmos gör i dag och kanske till och med spekulera i vad föreningen kommer att göra i morgon.

Den här boken är därför en antologi som består av olika delar och berättas av flera röster. I fyra artiklar skildras föreningens historia från starten 1954 till de framtidsplaner som finns i dag, därefter följer små berättelser om olika aktiviteter. Här beskrivs kongressen Gothcon 1971, de årliga midsommarpicknickarna i Slottsskogen och paraden till SF-Bokhandeln som Club Comos deltog i år 2013. Detta är inte en fullständig redogörelse, något sådant kommer aldrig att kunna göras, men det är ett litet axplock av händelser ur Club Cosmos historia och samtid.

Louise Bengtsson Rylander, ordförande i Club Cosmos
Göteborg 2014

FRÅN 1954
TILL FRAMTIDEN
EN HISTORIK

SÅ BÖRJADE DET

Gabriel Setterborg

2014 fyller Club Cosmos 60 år. Det känns lite märkligt. Är det verkligen så längesedan? 60 år är om inte en vördnadsbjudande så i varje fall en aktningsvärd ålder för vilken förening som helst, men innan vi blir för högtidliga är det kanske bäst att påminna om att den bildades av skolpojkar, med allt vad det innebär av självhävdelse och flyktighet.

Hösten 1953 var jag fjorton och starkt intresserad av äventyrsböcker med inslag av det fantastiska. Jag hade läst Jules Verne och H.G. Wells men också (vid nio års ålder) R.C. Sherriffs *Hopkinsmanuskriptet* och Sven Wernströms *Flygkamraterna korsar rymden*. Man kan nog säga att jag var mogen att upptäcka science fiction. Den sommaren anade jag rentav att det måste finnas en sådan litteraturgenre, en som handlade om resor genom världsrymden, om spännande äventyr på främmande planeter. Jag visste bara inte att den hade ett namn, eller var jag kunde få tag på den.

I Göteborg var vid den tiden biblioteken svårt eftersatta. Det närmaste jag hade inom gångavstånd var Getebersängs Folkbibliotek. Härondagen såg jag ett fotografi av den låga, barackliknande träbyggnad i vilken den var inrymd. Ja, du store. Jag kan ännu minnas lukten av vått ylle, det skrapande som uppstod när gruset man förde med sig in under skosulorna trampades och drogs över golvet, ett distinkt ljud i den beklämda tystnad som i allmänhet rådde i de trånga lokaliteterna, de blå eller gröna eller brunröda bokryggarnas avisande anonymitet, med titlar som ingenting sa mig, och författarnamn som sa mig ännu mindre. Och nej, käre läsare, det hade inte hjälpt att kunna namnen på några amerikanska SF-författare, det fanns ingen Asimov eller Heinlein att hitta på dessa hyllor.

Men jag gav inte upp. Det gör man inte när man är fjorton. Man försöker på annat håll, och jag sökte mig till stans största (ha!) bibliotek, Dicksonska Folkbiblioteket nära Järntorget, en liten tegelborg uppförd i nationalromantisk stil. Jag minns att jag frågade i upplysningsdisken just om böcker om rymdfärder och äventyr på främmande planeter, och en vänlig själ svarade att om jag kom tillbaka om några timmar, så kunde jag få prata med en verklig expert på området.

Jag gjorde så, och dörrar öppnades för mig, ity att mannen ifråga var Roland Adlerberth och jag kunde inte ha kommit mera rätt. Min förvandling från grön ignorant till fullfjädrad nästan-expert-jag-med tog tre eller fyra veckor eller så. För Roland var inte bara ett under av tålmod, han tyckte också att det var genuint roligt att få prata om sitt eget stora intresse med någon som uppenbart var lika intresserad. Jag måste ha tillbringat timmar framför hans disk, men han hade också rätt gott om tid att svara på alla mina frågor. Biblioteket var en stillsam värld, de flesta av den tidens låntagare hade vett att inte störa den upptagne bibliotekarien. När någon emellanåt ändå gjorde det, hade fräckheten att komma och störa mitt uppe i ett samtal, och frågade om var de kunde hitta en och annan bok, bemötte Roland fridstöraren på ett finstämt sätt som vänligt men bestämt gjorde den framfusige uppmärksam på sitt klavertramp. Utan att egentligen se på marodören eller ens vända sig om i stolen, sträckte han ut armen, lät den beskriva en sublim, lojt böljande rörelse åt ett visst håll i lokalen och sa att den sökta boken törhända kunde finnas någonstans där borta, långt där borta. På så vis sattes den oförsynte på plats och samtalet kunde återgå till att handla om högre ting, som Alfred Bester eller Robert Sheckley. (Jag har berättat den här historien flera gånger för hustrun, som själv är bibliotekarie, och hon säger alltid att jag hittar på, men det gör jag inte, jag svär.)

För Roland var science fiction, eller SF som vi oftare sa, inget barnsligt eller undermåligt. SF var fint. SF var litteratur. Eller borde åtminstone vara det.

Roland Adlerberth och Sam J. Lundwall, två mycket viktiga personer för svensk SF-fandom, tar här igen sig under Club Cosmos 25-årsfest.

Foto: Lars-Olov Strandberg.

Någon gång i november eller så, visste Roland att berätta att det skulle utges en ny tidskrift, en science fiction-tidskrift, och att den skulle heta *Häpna!* I mars månad 1954 kom så första numret. Jag köpte det i en liten tobaksaffär på en tvärgata till Dicksonska. (Just det numret har jag kvar, det står i koncepthållaren intill mig när jag skriver dessa rader. Jag blir fortfarande lika glad när jag ser det och minns tydligt hur spännande jag tyckte att bilden av de båda gubbarna i rymddräkter på omslaget var.)

Inuti tidskriften uppmanades läsarna av redaktionen att starta föreningar. Utan denna direkta uppmaning hade SF-rörelsen i Sverige kanske aldrig ens kommit igång. Och givetvis kände jag mig kallad. I något av de nästföljande numren av *Häpna!* fanns det med några rader om att jag redan startat en förening och uppmanade fler intresserade i Göteborgstrakten att höra av sig. Det här med att föreningen redan fanns var en så kallad vit lögn; jag hade räknat ut att fler skulle

bli intresserade av att vara med om de trodde att det redan fanns en förening. Den förste som hörde av sig var Lars-Erik Helin, och för ett tag sedan skrev han i ett e-mail (han bor i Österrike numera) att Club Cosmos egentligen bildades den 23 mars 1954. Så våra minnen är inte riktigt som de ska ifråga om detta (heller) eftersom vi inte gärna kan ha bildat föreningen innan vi träffades, och jag vet att vi inte gjorde det förrän någon gång i april 1954. Inom science fiction är visserligen allt möjligt, men ... i alla fall ...

Hur som helst, han hörde av sig och vi kom överens om att träffas på Dicksonska, vid Rolands upplysningsdisk. Efteråt har vi båda bekant för varandra vår ömsesidiga besvikelse. ”Är det sån han ser ut?”

Rätt snart anmälde sig fler intresserade, bland andra Hans Sidén, som senare kom att skriva mycket om SF-filmer i *GP*, och som prenumererade på flera amerikanska SF-tidskrifter, något jag inte hade råd med. Jag minns hur han, liksom Roland, ur sin portfölj halade upp de amerikanska tidskrifterna med sina färggranna omslag. Jag hade inte råd att prenumerera, och hade för övrigt inte haft någon behållning av dem ändå eftersom jag inte var tillräckligt bra på engelska.

Först i Sverige var vi med att ge ut ett fanzine. *Cosmos News* hette det och var spritduplicerat.

Någon verksamhet i ordets egentliga bemärkelse förekom inte den första tiden. Vi träffades hos Roland på biblioteket och tjuvade eller inne i Hartelius Bokhandel. Hartelius var själv SF-intresserad och hade en liten avdelning med amerikansk SF i pocket, hans bokhandel blev alltså vårt andra vattenhål. Det låter idylliskt, och det var det också. Dessa träffar var förstås ganska sporadiska och tillfälliga. Mer organiserat blev det först något år senare när Lars-Erik ordnade klubblokal åt oss i stadsdelen där han bodde. Kålltorps gamla herrgård var omvandlad till ungdomsgård och upplät, gratis, ett rum åt oss på övervåningen. *GT* kom och gjorde reportage om oss. Jag har några gulnade tidningsurklipp från 23 mars 1955 med bilder, bland annat ett som visar att vi redan fått ihop ett aktningvärt bibliotek. Enligt uppgift i artikeln ska vi ha haft mellan 300 och 400 böcker som medlemmarna

kunde låna ur. Den siffran är nog starkt förbättrad, men många böcker hade vi. Hur många kan vi själva ha varit? Ett 20-tal i alla fall, alla pojkar i vår egen ålder och inte en flicka så långt ögat nådde. Vilket kan ha varit en bidragande faktor till att föreningsverksamheten i Kålltorps ungdomsgård ändå kom att bli av ganska kort varaktighet.

Ett av de få, eller kanske det enda, foto som har bevarats från Club Cosmos första tid. Från vänster ser vi Lage Hedén, Lars-Erik Helin och Gabriel Setterborg när de sitter och diskuterar SF under ett klubbmöte i Kålltorps ungdomsgård år 1955. Okänd fotograf.

En trägen gäst i Kålltorps ungdomsgård var Percy Löwenhard, då en gammal farbror på 30 eller så, som hade någon lärartjänst på Chalmers. Han kom cyklande (med cykelklämmor, basker och portfölj) och höll föredrag om astronomi för oss vare sig vi ville eller inte.

– Du får säga åt honom, sa jag till Lars-Erik. Han kan för fan inte bara komma och lägga beslag på all mötestid och så ska vi sitta tysta och höra på.

– Det kan jag inte göra, begriper du väl, han är ju vuxen, slingrade sig Lars-Erik.

Jag tyckte att Percy gjorde fel och att Lars-Erik var feg och slutade gå dit. Nu är Percy borta, jag lärde känna honom närmare längre fram i åren, på 1980-talet, och det var en vänlig människa. Frid över hans minne.

Arne Sjögren kom med någon gång 1957 eller så, och på hösten hölls den första riktiga SF-kongressen i Stockholm och vi fick nya kontakter och våra vyer vidgades. Också för Arne var böckerna huvudsaken. Han köpte och läste minst en SF-pocketbok i veckan och redogjorde ofta mycket detaljrikt för innehållet, gärna över en kopp te hemma hos sig, och ibland så sent på kvällen att föräldrarna syntes smyga förbi i pyjamas med tandborstar i händerna. Vaddå sent, vi pratade ju litteratur.

Vad jag minns är att Lars-Erik Helin var flitigare än jag på att odla brevkontakter med andra fans runtom i landet. Men jag tror att jag var den ende från Club Cosmos som besökte Stockon 1957, där jag träffade många av den tidens mest aktiva fans – Leif Helgesson, Sture Lönnerstrand, Sture Sedolin, Sam J. Lundwall, bröderna Kindberg som gav ut *Häpna!*, det nav allt kretsade kring då, och många andra.

Jag ville ju skriva och det var de här åren jag, under pseudonym, skrev ett par SF-böcker åt Pingvinförlaget i Göteborg. Klart att de var dåliga, men jag hade hemskt roligt medan jag skrev dem, med två fingrar, den andra handen gick åt till att hålla cigarretten, hukad över en Halda kontorsmaskin hemma i vardagsrummet. En vecka tog det mig att skriva en sådan bok. Jag fablade på i samma takt som jag skrev. Jag har aldrig vågat läsa dem sedan dess, och det är nog lika bra.

Utmärkande för Club Cosmos livscykel har varit föreningens förmåga att inta viloläge under vilket den slutar att andas utan att fördens skull avlida. Ett sådant tillstånd följde nu under någon tid. Lars-Erik Helin och jag ägnade oss då mycket åt våra stort upplagda och bittert utkämpade tennsoldatskrig, men de hör liksom inte hemma i den här framställningen. Fortfarande var vi förstås lika SF-intresserade och nya

medlemmar värvades även om det blev allt glesare mellan träffarna. Mest kanske för att vi inte hade någon egen lokal. Det skulle föreningen inte få förrän i början av 1980-talet, då den också hade en riktig storhetstid med många medlemmar, bortåt 300 ett tag, och livligt besökta möten.

FEJDER I COSMOS

Hans Bengtsson

Mycket av utvecklingen är en följd av konflikter. Går vi tillbaka till Darwin så ger utvecklingen efterhand som resultat att de mest lämpade blir kvar ("survival of the fittest"). Om vi från samma perspektiv skulle betrakta fandom och de talrika så kallade fanfejder som har bidragit till framväxten av denna subkultur och ser vilka som är kvar efter 60 år så kanske vi ställer oss frågan: Visste Darwin egentligen vad han pratade om?

Club Cosmos utveckling har inneburit många förändringar gällande aktiviteter, intresseriktningar och medlemsantal, men också rörande olika motsättningar och fanfejder. Från att ursprungligen ha varit en ungdomsförening som sveptes med av den nya och spännande vågen av science fiction utvecklades klubben under senare delen av 1960-talet alltmer mot en studentförening. Orsakerna var bland annat att flertalet gick på universitetet där även nya medlemmar rekryterades, man blev äldre och omvärlden blev både större och närmare med kongresser utomlands och litteratur på andra språk. Club Cosmos hade då allt som oftast sina möten på Lilla Akvariet, ett mötesrum på studentkårens övre plan med 10-20 platser.

Under denna tid togs naturligtvis intryck av samhället i övrigt. Bland studenterna diskuterades politik, särskilt Marx, och det politiska läget i sig var mycket stormigt. Under 1960- och 1970-talen bröts exempelvis de vänsterorienterade partierna upp i olika fraktioner. Det som tidigare hade varit Vänsterpartiet kommunisterna splittrades till flera mer radikala grupperingar. Denna förökning genom delning var för de flesta utomstående roande men för andra förskräckande. Tonläget mellan de olika fraktionerna var hårt och kompromisslöst. Vid ett val-

möte i Stockholm i början av 1970-talet ägnade en vänstergrupp från Göteborg, med partiledaren Frank Baude, fem minuter åt att kritisera de borgerliga partierna, kanske 20 minuter åt att angripa Socialdemokrater och Vänsterpartiet kommunisterna, men ett par timmar åt att i hätska ordalag attackera partiet näst längst till vänster. Under denna turbulenta tid är det inte förvånande att även Club Cosmos medlemmar med häpnadsväckande flexibilitet kom att inta diverse ståndpunkter som var både vänster, höger eller mitt emellan, men ofta ganska extremt om man nu kan vara extremt mittemellan. Inom science fiction-rörelsen kom olika intressen och åsikter också att resultera i ett antal avknoppningar och stridigheter, om än inte lika extrema som inom vänsterrörelsen.

Gällande SF fanns också en mer direkt påverkan på både cosmoiter och andra science fiction-intresserade. Stockholm var helt klart tyngdpunkten för fandom och mycket av SF-aktiviteterna drog sig dit. Portalfigurer som Sam J. Lundwall och senare John-Henri Holmberg verkade där och de flesta kongresserna hölls också i huvudstaden. Det var även därifrån de första fanfejderna kom. I fankretsar kända Sam J. och John-Henri betecknades av omgivningen som ”dödsfiender”. Från ett Göteborgskt perspektiv syntes det hela vara mer som tuppfäktning i en ankdamm om man nu kan föreställa sig dylika zoologiska spa-upplevelser. Antagonismen dem emellan verkar emellertid kvarstå än i dag.

I Stockholm drog man också igång ”Witterhetssällskapet din vän Fandom” med John-Henri som en drivande kraft. Från Göteborg orienterade då Inge Larsson i *Cosmos Bulletin* om den Göteborgska motsvarigheten ”Bitterhetssällskapet din fan vändom”, vilket var en något ironisk notis om att Göteborg inte tog någon särskild sådan om fejderna mellan huvudstadens SF-kotterier.

Författardrömmar närde nog de flesta i fandom dåför tiden och det är nog så fortfarande. Flertalet fick utlopp för sina ambitioner genom att skriva i fanzines, egna och andras, och fandom i stort har även bidragit med ett antal ”riktiga” författare. I Göteborg fanns det ock-

så de som publicerats men de var lätrräknade. Flera, både här och i Stockholm, slog sig på att översätta, huvudsakligen från engelska som cosmos-medlemmarna Elisabet Setterborg och Kjell Waltman. Andra fick det som yrke som Gabriel Setterborg (som bland annat också fått ut flera SF-böcker) och Inge Larsson. Detta bidrog vidare till att SF-fanen i allmänhet var både skrivkunnig och kunde formulera sig om han/hon (absolut inte hen för det fanns ju inga då) ville uttrycka någon åsikt. Åsikter var minst lika vanliga då som nu.

Hur gick det då med de fraktioner som sprang fram ur SF-föreningen i Göteborg? Ett av de första skotten på Cosmos stam får nog sägas vara The Tolkien Society of Sweden, TTS. Den föreningen grundades efter en fest med *Sagan om ringen*-tema på kåren 1968 vilket innebar att TTS därmed blev den äldsta Tolkienföreningen i Europa (ett år äldre än den brittiska men något år efter USA). Festen blev en succé, vilket fick långtgående konsekvenser för såväl medlemstillströmningen som aktiviteterna. TTS gjorde rekryteringsannonser på studentkåren där KG Löfvander satt bakom ett bord med levande ljus, iförd lämplig utstyrelse och tog emot intresseanmälningar. Efter något år syntes också ett av Club Cosmos, och hela den svenska SF-rörelsens största problem vara på väg att lösas, nämligen bristen på flickor.

Det kvinnliga inslaget inom SF-rörelsen hade alltid varit mycket lågt. Den genomsnittlige SF-fanen var en ung, ofta förläst, teknikintresserad yngling, inte sällan med ganska begränsad erfarenhet av det motsatta könet. Att få unga damer intresserade för rymdraketer och monster från yttre rymden föll sig därför inte helt lätt. Med Tolkiens sagovärld var det något helt annat. TTS fick en förvånansvärd medlemstillströmning vilken mycket snart långt översteg Club Cosmos.

Möten på studentkåren med TTS fick nu flyttas till det Stora Akvariet och obalansen mellan könen fick en välkommen justering. Förhållandet mellan de två sällskapen var dock mycket gott, inte minst bidrog det till att de flesta i Cosmos också var med i TTS.

Snart var det dags för nästa avknoppning. Club Cosmos hade under tiden fått nya medlemmar och TTS var ganska nybildad, vilket efter ett tag medförde att ett dussin medlemmar i Cosmos och TTS i januari 1970 grundade Galactic-Circle, G-C. Här var förhållandet mellan sällskapen inte alls lika problemfritt. De äldre i Club Cosmos och TTS såg med skepsis på de yngres verksamhet, vilka visserligen i huvudsak hade samma intressen för SF och fantasy men som, tyckte de, inte tog tillräcklig hänsyn till dem som ”var gamla i gården”. Att de äldre till stor del var humanister och de yngre naturvetare hjälpte inte heller. Icke desto mindre, tack vare energi och kreativitet åstadkom detta sällskap mycket både inom och utom Cosmos. Bland dessa aktiviteter kan nämnas filmen *De sjunko med stövlarna på*, en film grundad på en SF-historia med viss kritik åt olika håll. Kanske hade den också ett budskap vilket dock förbleknade i det utomordentligt roande med själva filminspelningen i närheten av Stannum utanför Göteborg. När några representanter från G-C var med på en visning av filmen för en filmklubb på Hisingen infann sig en lätt surrealistisk känsla när de hörde filmklubbens medlemmar analysera deras cineastiska epos. Den andra filmen *Snöbollskriget* var kanske än mer konstnärligt syftande och hade vissa likheter med Beethovens ofullbordade i det att inte heller filmen blev klar. Galactic-Circle skrev dessutom en stafettroman i *Cosmos Bulletin* nr 13, instiftade ett stipendium för SF-fans (till minne av general Cardigan), satte upp en fond (Hörbigers kampfond) och höll ett flertal egna fester med olika temata. Man skrev också ett sporadiskt utkommande fanzine med det anslående namnet *Palwyczdums* (namnet, dess ursprung och ödesdigra konnotationer är sannolikt djupt förborgade).

Allt bidrog till att avståndet mellan dessa två delar av Cosmos blev större. Vidare tillstötte andra incidenter som (åtminstone det gamla gardet) tog mycket allvarligt. Här märks ett ironiskt stycke i *Cosmos Bulletin* och ett väl planlagt överfall under en TTS-fest i Delsjö-terrängen med diverse pyrotekniska attraktioner som för vissa medlemmar blev väl framgångsrikt. Så när G-C tog initiativet till att Club Cosmos

skulle hålla en SF-kongress i Göteborg var måttet uppenbarligen rågat för några av de äldre medlemmarna och man ville inte vara med om sin egen con om man inte godkände vem som var kongresskommitténs ordförande. Trots detta så arrangerades en SF-kongress, Gothcon 1971, på Chalmers i den numera ombyggda Palmstedtsalen, vilken enbart till namnet var en föregångare till senare tiders spelkonvent.

För dem som stod emellan de båda fraktionerna var det något av en balansgång när man skulle vara kompis med alla, vilket inte kan ha varit helt lätt. Fejderna klingade dock efterhand av, speciellt när Galactic-Circle mangrant deltog i Cosmos årsmöte och tillsatte en av sina egna medlemmar som ordförande. Under det år som följde hölls Club Cosmos verksamhet på en låg nivå. Senare kom också utgivningen av *Cosmos Bulletin* att tas över av en Galactic-Circle medlem, vilket fortsatte under många år tills fanzinet slutade att ges ut. Det går fortfarande rykten om att Galactic-Circle än i dag har en fortsatt stark närvaro i Club Cosmos styrelse.

En hel del av dem som varit inblandade i kontroverserna fick sedermera jobb, skaffade familj, flyttade, gjorde värnplikten eller fick andra intressen. Några blev dessutom medlemmar i Galactic-Circle som firade sitt 40-årsjubileum 2010 med väsentligt fler medlemmar än vid starten även om sällskapet inte har någon rekrytering.

TTS dog dessvärre ut alldeles i början av 1980-talet bland annat på grund av ovanstående skäl där flera av dem som var drivande i sällskapet hade flyttat från Göteborg eller var borta av annan anledning. Försök gjordes att hålla liv i föreningen men folk och intresse hade försvunnit så när Mithlond grundades tog de över Tolkienaktiviteterna i Göteborg.

Club Cosmos är nu större och äldre än någonsin. Fanfejderna tycks vara helt försvunna från horisonten och är nu bara ett minne blott. En sak bör kanske tilläggas. I motsats till flera andra fanfejder på andra håll, så fanns det i Göteborg mycket lite av personlig animositet mellan kontrahenterna vilket blev särskilt tydligt genom att alla kunde umgås och ha trevligt tillsammans trots skillnad i åsikter.

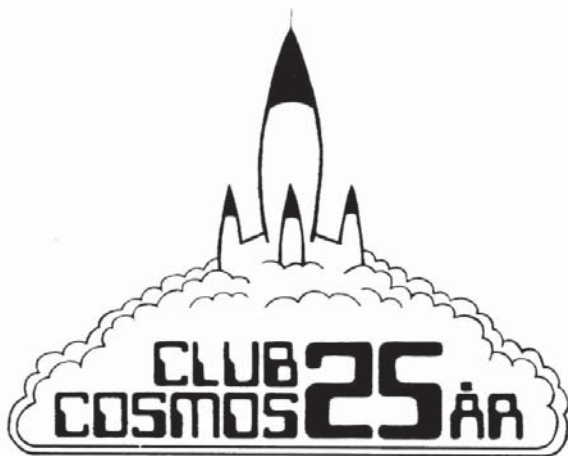
Logotyperna för The Tolkien Society of Sweden av KG Löfvander och Galactic-Circle av Hans Bengtsson.

THE GOLDEN YEARS: 1979-1984

Mia Ekman (von Matérn)

Mitt första möte med Club Cosmos var 1977, när klubben arrangerade ett gemensamt besök på filmen *Logan's run*. Min blivande man Janne Ekman hade varit med i Club Cosmos ett par år, men detta var första gången som jag mötte Cosmos-gänget. Efter filmen samlades vi på Pizzeria Marco Polo och diskuterade filmen och SF i allmänhet. Vi började umgås med framför allt Lasse Junell och vi blev mer och mer aktiva i klubben.

Inför Club Cosmos 25-årsjubileum i mars 1979 var vi ett gäng som regelbundet träffades för att planera den stora festen. Lasse Junell, Inge Larsson, Janne och jag plus några till var med. Vi bollade idéer fram och tillbaka, testade drinkar och hade väldigt kul.

Logotypen för Club Cosmos 25-årsjubileum tecknad av Janne Ekman.

Till festen hade olika personer fått i uppdrag att ordna en del saker, bland annat skulle Lars-Erik Helin ha med sig en flaska whisky till baren. När han kom med den, så var den bara halvfull. Han hävdade med darande röst att han på vägen till Göteborg nästan kört på en älg och varit tvungen att lugna sina nerver efter den uppskakande händelsen. Hm...

Lasse Junell hade tillverkat tre alien-masker som Sven-Arne Andréason, Gunnar Rynefors och jag hade på oss när vi vid middagen spelade *Cantina Song* från den första Star Wars-filmen, arrangerad för piano och blockflöjter.

Middagen höll på att starta riktigt katastrofalt. Festen öppnades officiellt av grodan Kermit (Hans Lagerhall) som landade sitt rymdskepp i ett moln av rök. Röken kom från ett fat med flytande kväve och Kermit var en hårsman från att välta ut fatet och därmed frysa in Roland Adlerberth för gott.

Jubileet i Lärarnas festväning blev en stor succé och verksamheten tog fart. Vi började ha möten mer regelbundet och vi bestämde oss för att det var dags att registrera klubben mer officiellt, för att kunna få aktivitetsstöd och andra bidrag från kommunen. I maj valde vi en interimsstyrelse och i september konstituerades klubben och vi började leta efter en egen möteslokal.

Så, i oktober 1979, fick vi äntligen ett eget ställe. Stadsdelsföreningen *Vi i Kommendantsängen* hade sina möteslokaler på Majorsgatan 2, där flera olika lokala föreningar samsades om utrymmet. *Folkkampanjen Nej till kärnkraft* var där en dag i veckan och själva var vi där varje tisdag. Lokalerna var ganska stora – ett stort mötesrum i entrén där vi hade föredrag och filmvisningar, innanför det fanns ett kök där vi hade pillkastning och försäljning av godis, snacks och öl och längst in fanns det två mindre rum där bland annat spelgänget höll till. Toalett fanns ute i ett bakre trapphus.

Vi kom igång med många olika aktivitetsgrupper – till exempel *spelgruppen*, som spelade rollspel och strategiska spel, *bokgruppen*, som diskuterade SF-litteratur, *dartgruppen*, som kastade pil och drack öl, *novellgruppen*, som skrev SF-historier och *filmgruppen*, som spelade in SF-filmer. Grupper som alla genererade aktivitetsstöd från kommunen.

Det hände ganska mycket i klubben under de här åren. Vanliga klubbmöten varje tisdag, då vi umgicks, diskuterade, kastade pil och drack öl och ungefär en gång i månaden hade vi ett lite större program med till exempel föreläsningar, filmvisningar eller bokauktioner, då vi även serverade mat.

Utöver de här mötena hade vi massor med fester där vi hyrde in oss i olika lokaler. Kräftskiva varje år – i Annedalsgården, Buråsgården och Ekebäcksgården. Vårfester i Chalmers sportstuga och sommarfester i Slottsskogen. Dessutom arrangerade vi massor med gemensamma biobesök.

De viktigaste händelserna 1979 var som sagt 25-årsjubileet och att vi fick tag i en egen lokal. Vi började också ge ut medlemsmagasinet *Stargate* igen, i juni hade vi sillfest i Chalmers sportstuga och i december julfest med rymdmaskerad i Annedalsgården.

Det här året var Forrest J Ackerman på Sverigebesök och höll ett föredrag för Club Cosmos medlemmar på Chalmers, då han också blev utsedd till hedersmedlem i klubben. Efter föredraget lyckades vi lura med honom och hans fru till Club Cosmos kräftskiva i Buråsgården. Han hade väldigt roligt åt dessa monster och trots stor misstänksamhet smakade han på dem. Nästa dag när paret Ackerman åkte Hurtigrutten upp till Lofoten, blev han liggande magsjuk hela resan. Jag tror inte att han någonsin åt kräftor igen efter detta!

I september 1980 hade vi vår årliga kräftskiva i Annedalsgården, som låg mycket närmare vår nya klubblokal än Buråsgården. Här arrangerade vi också i november kongressen AlcoCon 2, där vi lyckats få med den kända författarinnan Tanith Lee från England som hedersgäst. Ett mycket lyckat arrangemang som var klubbens dittills största kongress med 75 deltagare, där det bland annat bjöds på paneldebatter, smalfilmstävling, konstutställning, bokauktion, kongressmiddag och filmvisning på biografen Skansen. Vi hade också lyckats få dit en spelautomat med *Space Invaders*. På lördagskvällen hade vi Space-Party med maskerad och underhållning av klubbens egen ragtime-pianist Kjell Waltman. Tanith Lee utsågs året efter till hedersmedlem i Club Cosmos.

Under 1980 bjöd månadsmötena bland annat på en filmafton med det bästa i 8-mm; Kenneth Maahr berättade om strömningar inom engelsk SF; Ingemar Bengtsson höll ett föredrag om entropi; vi visade filmen *Metropolis* och CC:s Film Team hade premiär på sin film *Sabotage*.

Sommaren 1981 gjorde vi klubbens allra första planetvandring i Slottsskogen, då vi vandrade från Solen uppe vid Naturhistoriska museet och utåt i vårt solsystem. Vandringen kantades av lekar, överraskningar och tävlingar och avslutades med en picknick.

Årets kräftskiva arrangerades i Buråsgården med celebert besök från Borås Science Fictionförening och vi hade julfest på Danmarksbåten, där vi åt julbord och hade diverse aktiviteter, som tipspromenad med SF-frågor och föredrag.

Månadsmötena presenterade bland annat två föredrag av Kjell Rynefors – ett om svarta hål och ett om Voyager/Saturnus; en filmafton då vi visade tv-serien *Hitchhiker's guide to the Galaxy*; en bokauktion och CC:s Film Team presenterade filmen *Woodo-massakern*.

I juni 1982 hade vi vårfest i Chalmers Sportstuga, vi ordnade återigen en kräftskiva i Buråsgården och även detta år hade vi julfest på Danmarksbåten.

Programpunkterna på månadsmötena var bland annat en filmafton då vi visade *Attack of the Killer Tomatoes*; Nils Sunnerholm berättade om framtida arkitektur och vi visade filmen *Galaxina*; Lars-Olov Strandberg kom och visade bilder från en SF-con i Brighton; vi hade bokauktion; Kenneth Maahr höll ett föredrag om SF-bibliografier och vi visade filmen *Road Warrior*.

En tisdag våren 1983 kom vi till klubblokalen och upptäckte att någon murat igen hela dörröppningen mellan de två mindre rummen med cirka sexhundra Olof Möller-böcker. Vi kunde inte tro våra ögon. Detta var ju långt före digitalkamerans tid och det var inte vanligt att man hade kamera med sig, men någon lyckades fixa fram en polaroidkamera, så att vi kunde föreviga ögonblicket. Än i dag vet jag inte vem som arrangerade detta fantastiska upptåg eller varifrån alla böckerna kom – men roligt var det!

*Dörröppningen var helt igenmurad av flera hundra Olof Möller-böcker.
Foto: Janne Ekman.*

I maj gjorde vi en gemensam båtresor till Danmark, i juni spelade vi brännbollsmatch i Slottsskogen och i augusti hade vi som vanligt kräftskiva i Buråsgården.

På månadsmötena 1983 bjöds vi på ett föredrag om foto inom SF med Inge Larsson; Kjell Rynefors berättade om jorden för 5 miljarder år sedan; vi hade en bokauktion; Börje Crona kom och läste noveller och Hans Sidén visade engelska SF-serier på video.

1984 var det dags för en ny jubileumsfest – Club Cosmos 30-årsjubileum, som även den arrangerades i Lärarnas festvåning på Aschebergsgatan i Göteborg. För min del blev dock detta jubileum lite utöver det vanliga. Jag väntade Jannes och mitt första barn och gick hem redan vid 2-tiden på natten. Men efter bara någon timme fick jag ringa till festlokalen och be att de skickade hem bartendern Janne, för nu var det dags att åka upp till Sahlgrenska sjukhuset. På kvällen föddes så vår dotter Anna.

Detta år hade vi också vårfest i Chalmers sportstuga, CC:s Film Team hade filmafton med sina filmer *Sabotage* och *Woodo-massakern* och årets kräftskiva gick av stapeln i nya lokaler – Ekebacksgården i Västra Frölunda.

1984 blev också det år då vi fick lämna lokalerna på Majorsgatan och Club Cosmos verksamhet krympte till att vi bara träffades vid de fester och andra möten som klubben arrangerade.

Vår nya samlingsplats blev nu Ekebacksgården i Västra Frölunda. Från 1985 fram till 1993 arrangerade vi där sju stycken KalCon, en liten endags minikongress med hedersgäster, diskussionspaneler, föredrag, filmvisningar, bokauktion, kongressmiddag och en massa annat kul. I Ekebacksgården firade vi också i september 1994 Club Cosmos 40-årsjubileum.

MOT FRAMTIDEN!

Louise Bengtsson Rylander

Att förlora lokalen på Majorsgatan var ett hårt slag för Club Cosmos. De träffar som hade hållits en gång i veckan upphörde och det var svårare och mer arbetsamt att ordna olika aktiviteter. Dessutom spreds det lilla biblioteket som klubben hade haft för vinden och försvann. I snabb takt blev därför mötena och kongresserna färre och färre under de sista åren på 1980-talet och till slut träffades klubben bara vid ett par regelbundna aktiviteter per år. Om det inte hade varit för en skara trogna medlemmar som dök upp på årsmötet och en årlig picknick, samt en ordförande, sekreterare och kassör som nästan ensamma höll i föreningen, hade Club Cosmos antagligen somnat in. Det här kan låta som en förödande förändring. Medlemsantalet och verksamhetsnivån gick ju väsentligt ned från slutet av 1980-talet och höll i sig tills början av 2000-talet, men att bara fokusera på detta är fel.

Vid decennieskiftet 1989/1990 var jag en av de få nya medlemmarna. Jag hade aldrig satt min fot i föreningens tidigare lokal och aldrig varit på en kongress. Däremot var jag med på varje picknick som Club Cosmos höll i Slottsskogen och varje årsmöte på kinarestaurangen i Haga. När föreningen efter ett antal år började gå på gemensamma biobesök följde jag också slaviskt med på dem. Vad som var utmärkande för den här perioden i Club Cosmos historia, och det som jag minns starkast, är att detta var en tid för en stilla och gemytlig gemenskap. Det var inga stora samlingar eller kongresser utan det var en liten skara vänner som träffades, en grupp där alla kände alla. Visst skulle det utifrån kunna se ut som om Club Cosmos hade gått i dvala, men så kändes det inte för oss som faktiskt träffades och hade trevligt tillsammans. Vi pratade om science fiction, matade änder, häpnade över

nya SF-filmer och åt goda räkchips. Nog är det detta som SF-fandom i grund och botten ska vara, en plats att träffas och umgås.

Från den här perioden finns det däremot en fest som verkligen sticker ut, 50-årsjubileet år 2004. Eftersom ett halvt århundrade är en aktningvärd ålder för en science fiction-förening bestämdes det att klubben skulle fira med pompa och ståt. Jag kommer ihåg hur några av oss som hade hjälpt till att fixa i ordning lokalen, Skansen Kronan, stod vid entrén och mötte alla uppklädda människor. Det var verkligen en fin stämning. Nu tror jag inte att detta jubileum i sig innebär någon större förändring för Club Cosmos. Jubileet kan inte vara enda förklaringen till att föreningens verksamhet återigen ökade under 2000-talet. Däremot visade festen att Club Cosmos fortfarande var något att räkna med. Vi kunde, när det gällde, uppståda en stor hop av medlemmar och vi hade medel att hyra en mycket exklusiv lokal.

Det senaste uppsvinget för klubben, med ökad verksamhet, kom snarare i och med ett antal kongresser och återkommande pubmöten. Här hade Akrosticon 2001, den första stora kongressen i Göteborg på många år, en viss betydelse. Vad som är intressant med det evenemanget är egentligen inte kongressen i sig utan planeringen och diskussionerna runt den. Först och främst var Akrosticon inte arrangerat av Club Cosmos, utan av några fans från Stockholm som tyckte att det borde hända mer på fandom-fronten i Göteborg. Här låg det första hindret. Stockholmsarna hade överskattat hur intresserade cosmoiterna var av att hjälpa till och dessutom fanns det en motvilja bland göteborgarna mot att personer från Stockholm skulle dirigera och leda en västsvensk kongress. I slutändan gick många av Club Cosmos medlemmar på Akrosticon, men ytterst få hjälpte till.

Själva kongressen var underhållande, åtminstone för mig som aldrig hade varit på något liknande, men den var rörig och planeringen brast ofta. Puben delades exempelvis med en hop studenter som hade disco och bankettmiddagen var så försenad att ett helt långbord av cosmoiter gick iväg. Resultatet av Akrosticon blev att göteborgarna återigen fick upp ögonen för att kongresser kunde vara roliga. Lika viktigt var

också att en känsla började spridas, en känsla av att vi på västkusten skulle kunna fixa ett bättre evenemang. Efter några år arrangerades också en rad kongresser vilka beskrivs längre fram i den här boken.

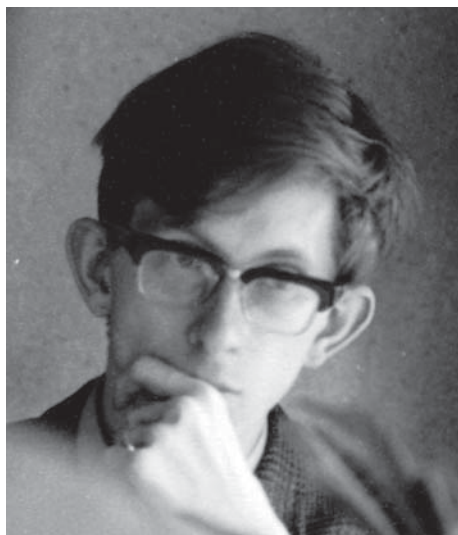
Ytterligare en förklaring till varför aktiviteterna ökade under 2000-talet var att Club Cosmos, med Inge Larsson i spetsen, började hålla pubmöten varje månad. Härigenom fick föreningen ett nytt diskussionsforum där inte bara böcker och film kunde behandlas utan även Club Cosmos verksamhet i stort. Det är detta som blev så centralt för den fortsatta utvecklingen. Där endast ett par personer tidigare hade fått axla hela föreningens verksamhet fanns det nu flera som var engagerade, träffades regelbundet och ville planera olika aktiviteter. Nya medlemmar kom in i föreningen, gamla blev mer aktiva och fler engagerades i styrelsens verksamhet.

De aktiviteter som har hållits och hålls i samband med det senaste uppsvinget för Club Cosmos har varit mycket olika. Förutom kongresserna och pubmötena har föreningen organiserat aktiviteter med fokus på astronomi. Dessa har exempelvis varit det observatoriebesök där vi såg Saturnus månar och de planetvandringar som hölls i Slottsskogen för några år sedan. Andra möten har varit och är inriktade på science fiction och fandom. Här har vi exempelvis de homecons, det vill säga små hemma-kongresser som Mats Pekkari håller, paraden vid flytten av SF-Bokhandeln år 2013 och försöken att starta ett samarbete mellan olika föreningar kallat Tentakler. Slutligen har Club Cosmos även organiserat en rad verksamheter som varken har något att göra med astronomi, science fiction eller fandom. År 2011 och 2012 besökte vi exempelvis Grimetons radiostation, dinosaurieutställningen i Göteborg, Oscar II:s fort och museijärnvägen i Gräfsnäs.

Nu är dessa aktiviteter inte det enda som har skett under 2000-talet. Club Cosmos har förändrats på olika sätt, dels beroende på interna faktorer som jag skrivit om ovan, dels beroende på externa. SF-fandom i sig skiftar med tiden och med det även vår förening. Ett konkret exempel är hur internet har påverkat fandom. Där det förut kunde vara svårt att hitta likasinnade finns de nu bara ett musklick bort. De

tidigare fanzinen, fandrivna tidningarna, har också i flera fall spelat ut sin roll när bland annat diskussionslistor har tagit deras plats. Gällande Club Cosmos var det mycket länge sedan föreningen skickade ut något fanzine. Däremot har det skapats en diskussionslista på Yahoo! och en webbsida vilken uppdateras med kommande aktiviteter. Information skickas också lättare ut nu när nästan all kommunikation till medlemmarna går per e-post och sms.

En annan förändring som i grund och botten är mycket sorglig men som kan få positiva efterverkningar, är att Club Cosmos för några år sedan fick en donation. Den tidigare medlemmen Arne Sjögren testamenterade en summa pengar som skulle gå till att stödja föreningens verksamhet och fandom i stort. Han skrev tydligt hur han ville att pengarna skulle användas och Club Cosmos röstade år 2013 igenom styrdokumentet till Arne Sjögrens minnesfond. På flera sätt var det lite av en chock att föreningen nu skulle administrera en större donation, det hade vi i styrelsen ingen erfarenhet av, men samtidigt är vi mycket tacksamma för de möjligheter som nu har öppnats för klubben. Inte minst kommer donationsmedlen väl till pass nu när föreningen firar sitt 60-årsjubileum.

Arne Sjögren var mycket aktiv i Club Cosmos under 1960-talet. Många av föreningens tidiga möten hölls i hans lägenhet och han, tillsammans med Ingmar Nilsson, gav ut de första numren av klubbens fanzine Cosmos Bulletin. Arne Sjögrens Minnesfond instiftades 2013. Foto: Ingrid Rynefors.

Trots alla dessa förändringar, i aktiviteter och administration, är Club Cosmos i grund och botten densamma. Föreningen har under sin livstid gått in i olika stadier, men det finns en tydlig kontinuitet grundat på starka traditioner och på det faktum att många medlemmar har varit aktiva under en lång tid. Vi har exempelvis årsmötet på samma plats som vi haft de senaste 25 åren och picknickarna i Slottsskogen fortsätter. För flera av de nya aktiviteterna har inspiration också hämtats från klubbens historia. De senaste årens, och nästkommande års, KalCon är en återuppväckning av 1980-talets små endagskongresser.

Vad det gäller framtiden så är vi i den nuvarande styrelsen mest upptagna med planerna för år 2014, det år då Club Cosmos fyller 60. Detta ska firas med en större kongress i april som heter Confetti och en mindre tillställning på hösten. Dessutom kommer vi att åka på en gemensam resa till världskongressen Loncon 3 i England. På hemmafronten finns det även planer på att digitalisera mycket av Club Cosmos historia. Några dagar innan jag skriver dessa rader har jag fått de första numren av föreningens gamla fanzine, *Cosmos Bulletin*, av Lars Junell. Dessa kommer att skannas in och göras tillgängliga, och förhoppningsvis kommer vi att kunna lägga upp några av dem på föreningens hemsida under jubileumsåret.

Det ska bli spännande att följa Club Cosmos framöver. Hur föreningen kan ändras på lång sikt vågar jag inte säga för mycket om, men jag tror att Arne Sjögrens minnesfond kommer att bli ett tydligt inslag. Än så länge är denna fond i sin uppstartsfas, men om den sköts på rätt sätt kan den inte bara bli ett medel för att stödja Club Cosmos verksamhet, utan även en aktivitet som föreningen kan samlas kring. Att rösta på olika stipendiater och att dela ut priser skulle i framtiden kunna utvecklas till ett slags jippon som kan engagera flera medlemmar.

I övrigt hoppas jag att många av de äldre aktiviteterna och traditionerna kommer att fortsätta. En av dessa är de gamla AlcoCon-kongresserna, en typ av arrangemang som jag tror att vi kommer se mer av som en reaktion mot dagens Swecon. Den nationella SF-kongressen, Swecon, har nämligen förändrats en hel del på senare år. Från att ha

riktat sig till en liten skara inbitna fantaster budgeteras det nu för ca 400-500 gäster. Bar och ölförsäljning har, vid ett så stort evenemang, blivit en besvärlig punkt eftersom det antingen krävs att arrangörerna söker utskänkningstillstånd eller att de hyr en redan existerande bar inklusive personal. Tyvärr leder det också till att baren, som har varit den självklara umgängesytan på svenska SF-kongresser, har fått stryka lite på foten. På grund av allt detta har Swecon, oavsett var i landet den hålls, blivit ett större ekonomiskt och administrativt företag som också har tappat lite av det gemyt som fanns tidigare.

För Göteborgs-fandom skulle en liknande kongress vara svår att arrangera. Som mest har vi haft cirka hundra deltagare, det vill säga en fjärdedel av besöksantalet till nuvarande Swecon. Dessutom har det börjat sprida sig en viss trötthet i Club Cosmos inför vad Swecon har blivit ekonomiskt och administrativt. Därför är steget inte långt till att börja se på alternativ, till de gamla AlcoCon-kongresserna som aldrig var menade att vara särskilt pretentiösa vad det gäller hedersgäster, antal deltagare eller programpunkter. Dessa kongresser har från starten haft ett uttalat mål, att skapa en gemytlig stämning där umgänge vägde tyngre än häftiga bildshower och massor av parallella programspår. Göteborg och Club Cosmos har tidigare blivit kända för just sina gemytliga och mer informella evenemang och kanske är detta också vår nisch och vår framtid.

Hur Club Cosmos än kommer att utvecklas, om jag kommer att vara aktiv eller inte, så är jag oerhört glad över att få ha varit delaktig i föreningen. Klubben har varit och är en plats att träffa likasinnade, att umgås med vänner och uppleva nya saker.

Mot framtiden kära cosmoiter! Mot framtiden!
Teckning: Reine Brynolfsson.

KONGRESSER, FESTER OCH GLADA FANS

ALCOCON-KONGRESSER

Peter Bengtsson och Louise Bengtsson Rylander

En gång i tiden hölls det en sercon, vilket var en seriös och allvarlig kongress med strikt fokus. Detta var inte så kul.

1972 anordnade Club Cosmos som reaktion på seriositeten i svensk fandom den första AlcoCon, AlcoCon 1. Denna kongress skulle ha en mer gemytlig stämning och ge mer utrymme för att umgås och ha trevligt. Kongressnamnet var tänkt att antyda motsatsen till en sercon, ty ingen seriös kongress kunde väl ha ett namn som AlcoCon. Bäst beskrivs tanken om den gemytliga kongressen av Kjell Rynefors i *Cosmos Bulletin* nummer 19 där han ger en bild av hur AlcoCon 1 kom till.

Kongressen kom först på tal under en tågresa på vägen ner från SF-72, 1972 års kongress i Stockholm. Deltagarna från Göteborg trängde ihop sig i en kupé och drack sig fulla på lättmjölk. Konduktören och medresenärerna vände i dörröppningen. Under dessa omständigheter, mellan 21.00 och 24.00, mellan Solna och Alingsås, kom AlcoCon till.

Tanken var att göra en opretentiös kongress, i ekonomiskt avseende, med ett program som höll sig inom science fictions ram. Alla föredrag skulle hållas av arrangörerna själva. Middagen skulle ingå i kongressavgiften som skulle vara 20 kronor. Vidare lovade vi varandra att det inte fick bli en alltför stel tillställning, vilket innebar att det verkligen skulle bli dans av efter kongressmiddagen.

Den plan som drogs upp på tåget ned från Stockholm höll och AlcoCons 55 deltagare fick höra på föredrag, ett ljudband av Robert Carleson och – ja – till och med dansen blev av till slut.

AlcoCon 1 år 1972. Anders Palm och Arne Sjögren är några av dem som besöker baren där KG Löfvander häller upp ett glas.

Foto: Lars-Olov Strandberg.

Den första AlcoCon-kongressen verkar ha blivit ett mycket lyckat arrangemang, i alla fall avskräcktes inte cosmoiterna från att ordna ytterligare en AlcoCon. Denna hölls år 1980, under en tid då föreningen just fått en egen lokal, Mia Ekman nyss hade blivit ordförande och klubben gick in i en riktig guldålder. Då var det inte så underligt att AlcoCon 2 blev ett större och mer uppmärksammat arrangemang än den tidigare kongressen. Gemyt var fortfarande en viktig faktor, men man satsade stort vad det gällde hedersgäst och Kenneth Maahr fick till slut kontakt med, och ett positivt svar från, författaren Tanith Lee.

För Club Cosmos var detta ett viktigt steg. Att en så välkänd och uppskattad science fiction-författare kom till en Göteborgskongress var något spännande som gav cosmoiterna ett självförtroende att satsa på kongressen och på klubben. Som hedersgäst var Tanith Lee också oerhört charmerande och omtalas än i dag, över 30 år senare, mycket positivt. Ett utmärkande drag lär ha varit att hon omedelbart kom

ihåg namn på, och konversationer med, samtliga av dem hon talade med på kongressen, så att hon från den ena dagen till den andra kunde fortsätta diskussioner och tilltala alla med namn. Hon lär dessutom ha varit en mycket engagerad hedersgäst som gärna pratade med kongressdeltagarna.

Tanith Lee intervjuas av Kenneth Maahr under AlcoCon 2 år 1980. I bakgrunden syns Lars Junell som är i full färd med att servera mousserande vin till hedersgästen. Att Tanith Lee var en viktig gäst syns inte minst på att Club Cosmos tryckte upp tröjor med hennes profil. Ovan bär Lasse en av dessa tröjor. Foto: Janne Ekman.

AlcoCon 3 hölls, efter ett uppehåll på nästan tre decennier, år 2009. Denna gång med lika glada deltagare och samma fokus på en trevlig och gemytlig kongress. Arrangörerna av tidigare AlcoCon-kongresser var nu främst deltagare och kunde slappna av något medan en yngre generation av cosmoiter skötte huvuddelen av arbetet bakom scenen, baren och bordet i entrén.

I likhet med den första, så var även den tredje AlcoCon relativt modest med den lokalt rekryterade hedersgästen Anders Roman, runt ett 60-tal deltagare och ett program med endast en aktivitet i taget. Detta hindrade däremot inte kongressen från att bli en mycket lyckad tillställning och den blev positivt omskriven på grund av stämningen, människorna och programmet – i korthet allt som gör en kongress till en kongress.

Nu är det ju så att det inte bara är helheten, utan kanske mest av allt detaljerna som gör en bra kongress. Bland programpunkterna återfanns bland annat en paneldebatt om öl där paneldeltagarna bar mörka glasögon (även om ingen var förvånad över att Bellis hade det), och den första visningen på många år av gamla fanfilmer som *Woo-do-massakern* och *Den Stora Nattens Vålnad* vilka hade digitaliserats av Jim Persson-Melin.

De fantastiska dekorationer i form av tentakler, rymdskepp och en nebulosa som pryddes scenen är också någonting som bidrog till kongressen. Liksom en bra bar är dekorationer kanske inte någonting som i sig gör en kongress, men de förbättrar däremot alla andra aktiviteter. När priset Cosmoskängan (eller i det här fallet två små Cosmoskängor) förlänades Patrik Centerwall var det snyggt, och när tentakelpriset för samarbete inom fandom delades ut så var det inte bara snyggt – det var tentakulärt.

Bland deltagarna fanns förstås flera av de gamla rävar som alltid är med, men även ett antal nya förmågor som livade upp stämningen (visserligen var det bara de äldre som vågade stämma upp till sång under banketten ...). Till yngre deltagare räknas nuförtiden alla personer under 50 år men det är inte så illa som det låter. Club Cosmos styrelse var under den här perioden inne i en förnyelsefas och klubben hade långsamt men säkert rekryterat nya medlemmar som besökte kongressen.

Om (nej, när!) en AlcoCon 4, 5, 7 eller 11 kommer att organiseras återstår att se, men nog är det troligt. Att organisera en liten och gemytlig kongress, en opretentiös sådan, låter trevligt som en avrundning efter jubileumsåret 2014.

Paneldebatt om öl under AlcoCon 3. Deltagarna var här utrustade med både öl och mörka solglasögon vilket bidrog till en avslappnad panel. Cosmoiterna Mats Pekkari, längst till vänster, och Inge Larsson, till höger, var med i kongresskommittén. Övriga paneldeltagare är Johan Anglemark, Bellis, Jonas Wisting och Henrick Pålsson. Lägg också märke till tentakeldekorationerna på scenen samt nebulosan i bakgrunden.

Foto: Per C. Jørgensen.

BIOBESÖK, FILMVISNINGAR OCH FILMINSPELNINGAR

Gabriel Setterborg och Louise Bengtsson Rylander

Trots att Club Cosmos är en litterär förening så har film betytt mycket för vår verksamhet. Biobesök har exempelvis varit en återkommande aktivitet nu som för flera årtionden sedan och vi har vid dessa tillfällen samlats runt storfiler som *Star Wars* och *Lord of the Rings* men också mer udda filmer som den fan-sponsrade *Iron Sky*, 2012. Det är inte heller ovanligt att vi har gått ut och ätit på restaurang efteråt. Intressant nog så är det faktiskt biobesöken som har varit den vanligaste aktiviteten, förutom pubträffarna, de senaste åren.

Club Cosmos har också spelat in ett antal egna filmer. Dessa är *Hari Seldon talar* från 1969 (vilken omnämns i avsnittet ”Diskussionsträffar och möten”) samt *Sabotage* och *Woodo-massakern* från tidigt 1980-tal. Även om kvaliteten på dessa filmer kan diskuteras, är de spännande tidsdokument. Under de senaste åren har flera projekt startats för att spara och digitalisera dessa filmer, främst av Jim Persson-Melin och Peter Bengtsson, varav det mest lyckade rör *Woodo-massakern* som nu finns upplagd och textad på Club Cosmos hemsida. Gabriel Setterborg, som var med i filmen, beskriver inspelningen här nedan.

* * *

Om Club Cosmos Film Team och filmerna som var värst i väst av Gabriel Setterborg

När Club Cosmos i slutet av 1970-talet fick en egen lokal att vara i strömmade det till nya medlemmar, bland dessa ett gäng klasskompipi-

sar i 14-årsåldern som tidigare andäktigt suttit och lyssnat på uppläsningar hemma hos Hans Lagerhall i hans studentlya på Linnégatan. (De blev tvungna att riva huset efteråt.) I gänget ingick Valle Kaaling, Robert Ljung, Niklas Hildebrand, Lars-Erik Holmqvist och några till som jag inte längre minns namnen på. Ganska tidigt fick de idén att spela in en film, resultatet blev *Sabotage* och efter den framgången växte aptiten och de ville ge sig på ett större, mer ambitiöst projekt.

Jag hade ju den här smalfilmskameran, en fransk superättakamera av märket Beaulieu. Varje filmkassett, som var onödigt dyr, spelade in film med en speltid av fem minuter. Det gällde att inte slösa med filmen och att ha god planering inför den scen som skulle spelas in. God planering var nu inte speciellt, eller ens på minsta sätt, utmärkande för Club Cosmos Film Team. Allt i den nya filmen *Woodo-masakern* improviserades fram en bit i taget och utan tillstymmelse till manus – elaka röster har kommenterat och sagt att det märks. Vissa minnesvärda avsnitt är inspelade sommaren 1981 i norra Bohuslän, närmare bestämt på naturreservatet Tryggö utanför Väjern, där bland annat en trälåda av den typ man brukar ha fisk i går ett sorgligt öde till mötes och en Robert Ljung högstämt förklarar, apropå den försvunne vännen Kermit, att det minsann inte är han som har dödat han. Ett rymdskepp landar och specialeffekterna är kanske inte riktigt upp till dagens standard men what the f...

En stenborg försvaras tappert av Lars-Erik Holmqvist till ljudet av en kör som trosvisst förkunnar att psykologerna inte fattar någonting. Om den som ser filmen inte fattar någonting av handlingen så gör det inte så mycket, jag kan i förtroende medge att det gör inte jag heller. Men roligt hade vi, även om jag har glömt det mesta. Vi pratade visserligen lite om att när vi spelade in nästa film så skulle vi ha ett manuskript, kanske tänka lite på det där med story arc och dialog och stringens i handlingen, och möjligen regi, men det blev tydligen för mycket, så planerna på en ny film stannade vid just planer. För övrigt tyckte hus-trun att det blev för dyrt med inköpen av alla filmkassetter, i synnerhet efter att hon i en filmscen hade blivit strypt av en kroppslös hand.

CCFT PRESENTERAR !!!

DET HAN SYSSLADE MED MADE GJORT
HONNOM TILL ETT JAGAT BYTE.
OCH NU VAR HAN FAST

WOODO MASSAKERN

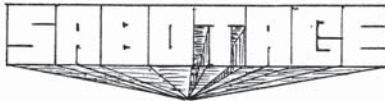
Den absolut och utan någon som helst konkurrens bästa filmen
från Regncons smalfilmstävling

"En hel halvtimmes skär(r)ande njutning" WFK

"Den bästa film jag någonsin sett" FNF

"Gabriel Setterborg gör en utmärkt insats" Sam J. Lundwall

"Den var lustig, men fan vad det sprutade blod" John Sören Pettersson

Specialversionen! Nu får du se ännu mindre!

Eventuellt visar CCFT en extra speciell sensationell originell visuell

BONUSFILM

ALLT DETTA VISAS PÅ KLUBBEN

Tisdagen 15 SEPTEMBER

VÄL MÖTT

CLUB COSMOS FILM TEAM

Reklam för Woodo-massakern och Sabotage i Stargate nummer 9
av Robert Ljung.

CONCEIVE: SWECON 2005

Martin Andersson och Louise Bengtsson Rylander

Förutom AlcoCon, Gothcon och KalCon, vilka behandlas under egna rubriker i den här boken, har det hållits en rad olika kongresser i Göteborg. Ett tidigt exempel är bland annat Götcon 1967 i Björngårdsvillan i Slottsskogen. Ingemar Nilsson var den drivande kraften bakom kongressen och ett 35-tal personer dök upp och lyssnade på föredrag i astronomi och litteratur samt såg amatörfilmen *Den stora nattens vålnad*.

Senare kongresser har hållits runt om i Göteborg och dessa har bland annat varit Conceive 2005, Conviction 2007 och Condense 2010. Snart kommer även Confetti 2014 att kunna läggas till den listan.

Trots det stora tidspannet mellan dessa olika evenemang är de mycket lika i utformning och innehåll. John-Henri Holmberg står allt som oftast för något föredrag eller någon paneldebatt, filmvisningar sker, middag och auktioner hålls. Naturligtvis görs vissa anpassningar och förändringar, men i grund och botten finns det samma mål och ofta samma organisatörer bakom kongresserna. Oavsett om detta ses som en nackdel eller fördel är det intressant att notera.

I den här boken räcker inte utrymmet till för att i detalj redogöra för alla kongresser. Jag tror inte heller att minnet tillåter det. Det är nämligen inte ofta som det har skrivits några utförliga kongressrapporter från Göteborg, och nu såhär i efterhand är det svårt att göra. Ett undantag är däremot Martin Anderssons text från Conceive 2005, skriven några månader efter kongressen.

* * *

Conceive (Swecon 2005): En kongressrapport av Martin Andersson

När jag, utan att ens ha deltagit i någon kongress tidigare, bestämde mig för att skriva en kongressrapport från Conceive – Swecon 2005 – måste jag ha varit berusad, eller också får vi skylla på okunnighet. Jag hade helt enkelt så roligt som neo-fan att det aldrig blev några riktiga anteckningar utan bara en serie osammanhängande intryck som sattes på pränt först under kongressens andra dag, och således blev nedanstående rapport inte vad den kunde ha blivit.

Kongressen började fredagen den 17 juni 2005. Jag mötte Stefan Ekman på Järntorget vid 18-tiden och gick därifrån till Studenternas hus, som var kongresslokal. En av de finländska deltagarna noterade i sin blogg att när den finländska delegationen anlände en timme före öppningsceremonin var det ingen där och det fanns inga tecken som indikerade att en kongress skulle äga rum där, och att detta var det som slutgiltigt talade om för dem att de hade kommit rätt.

Stämningen var kaotisk men gemytlig. Murphy tilläts vända upp och ned på programmet, och *ingenting* startade i tid. Med undantag för film- och radiospåret, som man kunde ställa klockan efter. Någon hade låst in nycklarna till högtalaranläggningen, så alla tal och paneler var tvungna att förlita sig enbart på lungstyrka. En av hedersgästerna, SF-författaren Charles Stross, fastnade i Amsterdam med sin hustru Feòrag och deras mjukis-cthulhu Fluff. Namnbrickorna var inte färdiga. Och så vidare, *ad infinitum*. På plussidan: baren var öppen hela tiden. Men alla hade trevligt ändå. Det var en mycket liten kongress, med bara runt 70-80 deltagare, så man träffade faktiskt alla och kunde till och med sitta ned och prata med hedersgästerna. De flesta av deltagarna var svenskar, men det fanns också en hel del norrmän och finländare – inga danskar, dock, vilket man kommenterade. Tydligen är danskar sällsynta på svenska kongresser. Någon erinrade sig ha sett två danskar 2003. Åldersspannet var stort, från en riktigt liten kille som rullades runt i barnvagn till Lars-Olov Strandberg, som jag tror var 76 då.

När jag och Stefan anlände pågick flera fanniska aktiviteter. Någon hade satt upp ett bord fyllt med begagnade böcker, och ett par konstnärer visade upp sina målningar. Jag träffade genast på Erik Granström, den andre hedersgästen, som jag hade blivit ombedd att intervjua. Vi hade talats vid i förbigående på bokmässan 2004 och utväxlat några e-mejl, och detta i kombination med min djupa och entusiastiska beundran för hans roman *Svavelvinter* gjorde mig tydligen väl kvalificerad för intervjun i Glenn Petersens ögon (Glenn var en av organisatörerna). Erik och jag diskuterade vad vi skulle ta upp under intervjun, och jag gav honom ett exemplar av Geoffrey Regans *Military Anecdotes*, som jag tyckte var absurd nog att kunna fungera som inspiration till uppföljarna till *Svavelvinter*.

Intervjun var den första programpunkten och vi lyckades starta bara ungefär en kvart sent. Jag var nervös som *fan* (ursäkta ordvitsen!) och hade svårt att artikulera ordentligt, men Erik har jättebra scennärvaro och var ett mycket tillmötesgående intervjuoffer, lättsam och med ett fint sinne för humor. Han påstår att han inte tycker om att tala på det sättet, men var ändå mycket bra på det. Vi diskuterade *Svavelvinter* och dess dolda humor, samt hans bruk av metafiktions i handlingen. Dessutom avslöjade Erik några guldkorn ur uppföljaren (sedermera känd som *Slaktare små*). På det stora hela gick det ganska bra, och en deltagare beskrev det till och med som en av höjdpunkterna på kongressen, men jag kan inte och kommer inte att ta åt mig äran.

Nästa programpunkt var den andra hedersgästintervjun, men eftersom Charlie (Charles Stross) ännu inte hade dykt upp fick man trolla lite med programmet och i stället blev det en panel om att skriva fantasy och SF. Jag minns inte mycket eftersom jag inte antecknade, men den var bra (det var alla paneler). Efter den gled alla, jag själv inräknad, över till baren. Jag upptäckte att de hade Hoegaarden, vilket på den tiden var ett av de få öl jag inte avskydde, så jag blev ganska glad ganska fort. Och ett av buden för 2006 års Swecon hade en mutfest med gratis drinkar i rummet bredvid baren, så jag släntrade över och fick mig en liten whisky-tuting också. Jag bytte även några ord med

Johan Anglemark och tackade honom för den otroliga kulturgärning som var *Drakar och Demoner*-serien.

Så sipprade det ner bud till oss troglodyter i baren att Charlie äntligen var där, så vi gick upp och satte oss i stora salen, där Glenn presenterade Charlie. Detta blev ännu en fin intervju – faktum är att Charlie aldrig slutade prata. Det var tydligt från första ordet att han är både beläst och utrustad med ett oerhört sinne för humor. Hans ”Squidbob ’thulhupants’-T-shirt avslöjade allt. Intervjun kom lite mer än två timmar sent, men nästan alla deltagarna var fortfarande kvar.

Conceive år 2005. I publiken syns åtskilliga cosmoiter och även fans från Stockholm och Norge. I bakgrunden står Martin Andersson och talar med hedersgästen Erik Granström. Foto: Hans Bengtsson.

Stefan och jag gick därifrån ungefär vid midnatt. Jag tror att jag aldrig haft så roligt tidigare! Det sista jag gjorde innan jag gick var att köpa inbundna exemplar av *Singularity Sky*, *Iron Sunrise* och *Svavel-*

vinter (åt min kompis Patrik Hallberg – mitt eget ex fick jag signerat på bokmässan) så att jag hade något åt hedersgästerna att signera.

Förresten, vi tömde baren. Lyckligtvis hade Systembolaget börjat med lördagsöppet då, annars kunde det ha gått *riktigt* illa ...

Jag skäms nästan för att medge att jag måste ha känt mig som ett barn på julafton, för jag var klarvaken så tidigt som 08:00 den andra kongressdagen. Jag visste att jag skulle behöva en rejäl frukost (eftersom det inte fanns mycket tid att äta under dagen), så jag gick på jakt efter ett bra kafé och hittade Café Tintin, där jag inmundigade risgrynsgröt med jordgubbssylt, kaffe, apelsinjuice, kokt ägg med kaviar och rostat bröd med ost. Detta är vad jag numera kallar en ”kongressfrukost” alternativt ”bokmässefrukost”.

När jag kom fram till kongressen bestämde jag mig för att kolla in filmrummet, där man visade både gamla och nya klassiker under hela kongressen. Jag såg några minuter av den utmärkta tyska TV-serien *Raumpatrouille* från 1966, men det var något fel med signalen från datorn, så Jim Persson-Melin bytte till *Radar Men from the Moon*, en amerikansk serie från 1947. Huvudpersonen hette Commando Cody, och Jim påpekade att ”Commander Cody” var namnet på stormtruppernas befälhavare i *Revenge of the Sith*. Intrigen var ytterst banal men mycket underhållande: Cody, en hjälte i raketdräkt, bekämpade rymdvarer från månen som hotade jorden med en dödsstråle. Tyvärr hade jag inte tid att se alla 13 avsnitten.

Jag fick reda på att Charlie skulle signera på SF-Bokhandeln kl. 12, och eftersom jag inte ville besvära honom med önskemål om autografer på kongressen bestämde jag mig för att ta en promenad och en nypa frisk luft. Det var inte mycket folk på Charlies signering, så jag lyckades få alla mina böcker signerade. Jag gav Charlie en CD-Rom med alla H. P. Lovecrafts bevarade noveller som jag har transkriberat. Han blev mycket imponerad. Jag lånade också ut mitt nyinköpta exemplar av juninumret av *Locus*, vilket råkade innehålla recensioner av hans två senaste romaner, *The Hidden Family* och *Accelerando*.

När jag lämnade SF-Bokhandeln sprang jag på Erik, som just kom dit för sin egen signering, så jag stannade en stund till för att prata och för att rekommendera några fantasyböcker till hans döttrar. Charlie tänkte gå tillbaka till kongressen men var i stort behov av en vägvisare, så jag erbjöd mig att följa honom. Under promenaden pumpade jag honom på information om hans kommande utgivning och fick mig ett par riktiga guldkorn till livs, som att *The Merchant Princes* egentligen inte är fantasy fast det kanske kunde verka så, och att *The Jennifer Morgue*, uppföljaren till *The Atrocity Archives*, skulle bli "Ian Fleming möter H. P. Lovecraft".

På Studenternas hus hamnade jag i baren, där jag fann att nytt dryckjöm hade införskaffats av det tappra provianteringsteamet i min frånvaro. Jag tog en Double Chocolate Stout och en skink- och ostsmörgås till lunch och fick privilegiet att bjuda Charlie på en Cola light. Han visade mig en del saker han höll på att arbeta med för ögonblicket, inklusive manuskriptet till *Pimpf*, en ny Bob Howard-novell. Förresten, i intervjun berättade han om en bok han ville skriva en gång, men hans agent hyste tvivel om huruvida den skulle sälja; det var en alternativhistorisk roman, i vilken Storbritannien är ett ondskefullt fascistimperium som har erövrat halva den kända världen och nu håller på att utveckla ett hemligt vapen för att erövra den andra halvan. Två CIA-agenter – William "Wild Bill" Burroughs och Phil, "Don't Call me Dick", Dick – landsätts med fallskärm i det ockuperade Europa och får hjälp av två kontakter som heter Adolf och Rudolf som driver en bögbar i Hamburg. Bill och Phil hamnar till sist i en hemlig bas inuti en slocknad vulkan någonstans utanför Sri Lankas kust, där de måste slåss mot det brittiska imperiets farligaste agent: James, "Bond. James Bond", Bond. *Jag* skulle köpa den om han skrev den!

Därefter blev det högläsning av hedersgästerna. Mitt minne är luddigt men jag tror att Charlie började, med två noveller. En hette *A Snowball's Chance* och ingick i en antologi av skotsk SF som heter *Nova Scotia*. Den utspelade sig i en bar i ett framtida Glasgow som plågades av en ny istid – tydligen hade global uppvärmning fått amerikanerna att sätta upp ett jättelikt parasoll i rymden, och Storbritan-

nien, som låg rakt under parasollet, fick ett fullkomligt arktiskt klimat som följd av detta. Huvudpersonen, Davey, fick påhälsning av djävulen, som sade till honom att eftersom han hade ställt till det så illa för så många människor, skulle han få en önskan uppfylld för att jämna ut saker och ting. Han önskade att det amerikanska parasollet skulle försvinna, och djävulen lydde, varpå Davey sade: ”Jag ställde just till det för sju miljarder människor – hur många önskningar får jag för *det?*” Och därifrån blev det bara bättre.

Den andra novellen var den ovan nämnda *Pimpf*. Den handlade om interna rivaliteter på The Laundry, Storbritanniens ockulta säkerhetstjänst. En trainee som råkade vara son till en chef på mellannivå försvann, och Bob upptäckte att nämnde trainee hade blivit insugen i datorspelet *Neverwinter Nights*. Så Bob gav sig in efter honom. Jag minns inte så mycket, utom att Bob som medhjälpare valde ”Drongo the Half-orc” (han behövde en stor, elak krigartyp) och bad sina vänner Pinky och Brains (som kunde alla fusken till spelet) att lägga 250 000 erfarenhetspoäng på Drongo för att bättra på honom. Olyckligtvis gjorde de stackars Drongo till en 15:e nivåns kurtisan

Charlies högläsning var mycket uppskattad, men enligt min mening var Eriks snäppet bättre. Som jag nämnde tidigare har Erik en mycket bra scennärvaro (vilket han i sin stora ödmjukhet förmodligen aldrig skulle medge), och han läste ett utdrag ur *Svavelvinter* med stor inlevelse. Han har en enastående talang för att variera rösten efter vilken figur som pratar, och jag tyckte att hans mullrande drakröst var extra övertygande. Utdraget han läste var slutet av kapitel 28 och början av kapitel 29, där riddar Arn konfronterar draken Blatifagus som förstörde hans ansikte.

Jag måste ha halkat ned till baren igen, för jag har inget minne av nästa panel, som handlade om fandom i allmänhet. Jag tror det var ungefär då jag spelade ett roligt spel i Fandom-rummet för att ta reda på vilken berömd SF-författare jag var, enligt vad jag svarade på några frågor. I själva verket var resultatet fullkomligt slumpmässiga, och jag visade mig vara Hugo Gernsback. Erik blev Iain M. Banks, och Fluff

måste också ha deltagit för han hade en bricka som kungjorde att han var Orson Scott Card.

Banketten började omkring klockan 17, och var alldeles genomläcker: renkött, flera pajer med ost och svamp, grekiskinspirerade lammspett med lingontzatziki, och till efterrätt glass från Lejonet & Björnen. Tyvärr hade jag inte tid att ta påfyllning eftersom jag föreläste om Lovecraft. Under banketten delades också några fanniska pris ut.

Därefter följde hedersgästtalen, men jag skäms över att medge att jag inte minns vad de handlade om. Jag minns bara att båda talen var bra, underhållande och intressanta. Jag får skylla på rödvinet samt på det faktum att jag inte gillar att anteckna eftersom det stör upplevelsen att lyssna.

Efter talen var det dags för buden och omröstningen för 2006 års Swecon. Det fanns två bud: Conversation och Imagicon. Det betonades att vilket det än var som vann så skulle det andra äga rum ändå. Insäljningstalen var mycket seriösa även om en del av argumenten (i enlighet med fannisk tradition) förföll till barnsligt men godmodigt prickskytte, som exempelvis följande:

”Men kan ni på Imagicon garantera fint väder som vi på Conversation kan?”

”Vem bryr sig? Vi kommer att stanna inomhus hela tiden ändå!”

”Rökarna bryr sig!”

Till sist vann Imagicon en jordskredsseger – det måste ha varit gratispriten som avgjorde saken. Fast infallsvinkeln på Conversation, som var något mer akademisk än vad som är brukligt, kan ha bidragit. (Jag gick själv på Conversation.)

Kvällens sista panel var inte särskilt välbesökt eftersom alla hade hamnat i baren, trots ämnet ”Att skapa ett trovärdigt samhälle i fantasy & SF”, så den förvandlades till en diskussionscirkel istället. Slutatsen vi kom fram till var att allmän trovärdighet inte var lika viktig som att hålla sig till sin imaginära världs interna logik. Om folk kan återuppväckas från de döda i första boken, måste det finnas ett förbättrat bra skäl varför någon i tredje boken *inte* kan det.

Efter det gick jag hem, men jag var tillbaka i tid för auktionen nästa dag. Den leddes av Johan Anglemark med en rejäl portion humor. Även om jag inte köpte något (det enda jag ville ha var *The Stress of Her Regard* av Tim Powers och den gick till någon annan) var den mycket underhållande.

På detta följde "Singulariteternas framtid. Datorer, AI och singulariteter i modern SF", en lysande panel med Charlie. Bland de större roligheterna han sade minns jag att han aldrig kommer att sätta sin fot i en Fiat igen eftersom mjukvaran i Fiat görs av Microsoft.

Sedan blev det baren igen, följt av Lars-Olov Strandbergs visning av diabilder från Swecon år 1980 och 2003. Flera av deltagarna från kongressen 1980 var närvarande, så det blev en hel del diskussion av gamla minnen. Den sista panelen handlade om att skriva fantasy och rollspelsäventyr, och den var mycket underhållande. Erik nämnde vikten av att knyta ihop saker i ett äventyr med tidigare äventyr som spelats av spelgruppen: återkommande figurer, gamla fiender som letar efter dem, etc. Han talade också om subtila och inte så subtila metoder för att styra spelarna i den riktning spelledaren vill.

Avslutningsceremonin var kort; vi blev tackade för att vi varit där och för att vi stått ut med kaoset. Den allmänna känslan var inte "Adjö" utan mer "Vi ses på nästa kongress!" Och flera av deltagarna träffade jag också mycket riktigt på Worldcon i Glasgow två månader senare (min andra kongress och mitt första Worldcon).

Det var min första kongress, och jag hade *underbart* roligt.

DISKUSSIONSTRÄFFAR OCH MÖTEN

*Sören Cardfelt, Lennart Fryxelius, Rudy der Hagopian,
Inge Larsson, Anders Palm, Kjell Rynefors
och Louise Bengtsson Rylander*

En vanlig aktivitet under 1960- och 1970-talen var olika former av möten där det hölls föreläsningar och diskussioner. För det mesta träffades cosmoiterna då hemma hos någon medlem, exempelvis Arne Sjögren, eller på studentkåren. Under dessa aktiviteter diskuterades både astronomi såväl som fandom och science fiction, men träffarna kunde också ha ett mycket varierat innehåll. Vid flera tillfällen visades det bland annat film, spelades musik eller hölls auktioner.

Det är nu, mer än 40 år senare, enkelt att glömma bort att detta var en mycket viktig del av Club Cosmos tidiga historia. Under mötena togs inte många foton, och få av de närvarande är aktiva i dag, men detta betyder inte att träffarna får glömmas bort.

För några av dessa möten skrevs det rapporter som publicerades i föreningens fanzine. Vissa av dessa är korta och koncisa redogörelser för vad som hände och vilka som dök upp, andra är utförliga berättelser skrivna med glimten i ögat. Jag hoppas att de nedanstående mötesrapporterna kan ge en liten inblick i den varierande och spännande aktivitet som skedde på 1960- och 1970-talen.

* * *

Fredagen den 10/5 1968 hölls ett informellt gaggmöte, i sann traditionell fannisk anda, i Lars Junells exklusiva lyxvåning med fantastisk utsikt över Göteborgs hamn. Till mötet infann sig endast den ”inre cirkeln” som snabbt fann sig till rätta i den antika soffgruppen under

den äkta kristallkronan. När C.O. ”Kapten Future” Johansson och Anders ”Frodo” Palm anlände efter att ha parkerat VW:n ”Jad-Bal-Ja” (döpt efter Tarzans gyllene lejon) fanns redan Lennart Fryxelius och KG ”Aragorn” Löfvander på plats, med stora underliga föremål på magen som senare visade sig vara gitarrer. Lars Junell kom snabbt rusande med nybryggt kaffe och stämningen steg mot oanade SF-höjder. Plötsligt – tystnade alla. Huset började skälva. Tingen kved och jorden höll andan. De närvarande förstod direkt att The Club Cosmos redaktion var i antågande – och mycket riktigt, dörren sparkades upp och in strömmade en samling individer som mest av allt påminde om venusianska träsk-monster (bli inte förbannade grabbar, men ni såg faktiskt ut så!).

I spetsen för de nyanlända dundrade Matti tätt följd av Rudy, vilka traditionellt grälade om någon bagatell i *Cosmos Bulletin*. Efter dem tassade Ingmar med uppfälld rockkrage och spejande blick, manne planerandes sabotage? Sist men inte oviktig kom Arne med långa, släpande, steg och glasartad blick. Nytt kaffe bars fram och med väloljade stämband började de församlade diskutera SF – och politik. De politiserade SF-fansen stoppades så småningom med våld ner i ett kuvert, vilket slickades igen och skickades till SFSE. De övriga nio fortsatte sedan att diskutera ren SF (purister där!). Matti och Rudy satt hela tiden och tjtade om hur viktig tidskriften var (*Cosmos Bulletin*), prenumeranter och bla bla... och psykade på så sätt de övriga närvarande. De slängdes därför ner i hisstrummaaaaaaaaaa (duns!) och for till Redaktionen där de energiskt och ansvarsfullt började tillfredsställa de fordrande prenumeranternas höga krav. De andra slappa, ansvarslösa, degiga (och insnöade, RED?) fansen satt naturligtvis kvar och gottade sig över att ha sluppit Rudy och Matti (nedriga är de också, RED).

Vid tolvsnåret presenterade KG, ackompanjerad av Lennart, sin eleganta tolkning av en Tolkien-dikt som han själv tonsatt. Föreställningen som verkligen var av hög klass möttes av stort jubel från åhörarna. Carl (Brandon?) Olof underhöll med att ösa ur sina djupa kunskaper om horror, terror, vampyrer, varulvar, BEM:s med mera. Arne som

låg under soffan och darrade blev så småningom lugnad av de övriga fansen och diskussionen gled i stället över på området "tidsresor". Debatten blev verkligen häftig och lugnade sig inte förrän ett tjugotal grannar (iförda bland annat nattmössor och baby-doll-pyjamas), hotfullt samlades utanför ytterdörren. En mängd olika aspekter på problemet "tidsresor" framkom och olika falanger utkristalliserades. Efter en ännu häftigare diskussion än den förra var alla för trötta att fortsätta prata och värden Lars J (ej Brandon) underhöll med trollkonster vilka ibland var mycket förbryllande särskilt för Ingmar som var trött. Mötet urartade i rena hokus-pokus-sammankomsten, bland annat försökte deltagarna få ett glas att lyfta sig med hjälp av telekinetiska krafter, vilket dock ej lyckades.

Till sist beslöt sig deltagarna för att gå hem och läsa en bra SF-bok som omväxling mot allt gaggande och The Club Cosmos satte nytt SF-rekord för SF-fans i en VW, genom att tränga ihop sig sju stycken i bilen. Stackars Anders tvingades att skjutsa hem alla, med en strålpistol i ryggen. På detta sätt kom det sig att man klockan 04:30 kunde beskåda en typisk SF-omtöcknad VW innehållande en del av den suspekta SF-klubben The Club Cosmos i protoplasma-form, oroligt sökande sig fram och tillbaka längs Göteborgs gator ... (Lägg märke till nytt rekord i SF-möteslängd. RED.)

Anders Palm och Rudy der Hagopian
Cosmos Bulletin nummer 7

* * *

19 januari 1969, kl. 16:00. Hemma hos KG Löfvander.

Närvarande: Cosmos Film Inc. Det vill säga Rudy der Hagopian, Anders Palm, Lasse Junell, Inge Larsson, Lennart Fryxelius, Sören Cardfelt och Arne Sjögren. Jo, KG Löfvander var också där.

Så samlades vi då för att spela in en film. Manuskriptet utarbetades kollektivt efter en idé av Isaac Asimov. Filmens arbetsnamn: *Henri Seldon psykar folket*. Anders, som hade huvudrollen, sminkade sig om-

sorgsfullt och såg snart ganska härjad ut. Rudy placerade sig bakom kameran, Lasse blev scripta, KG stod för ljudet och Inge för speciella fotografiska effekter, medan de övriga regisserade. Framåt niotiden var inspelningen klar och vi övergick till kaffepimplande och planering av en Foundationafton någon gång i framtiden. Klockan två bröt vi upp och knegade hemåt genom ett snötäckt Göteborg.

Sören Cardfelt, Lennart Fryxelius,
Rudy der Hagopian och Inge Larsson
Cosmos Bulletin nummer 9

Stillbild från inspelningen av Hari Seldon talar (arbetsnamnet var Henri Seldon psykar folket) år 1969. På övre raden syns Inge Larsson, Anders Palm, Lars Junell, Arne Sjögren och KG Löfvander. De som sitter är Lennart Fryxelius och Sören Cardfelt. Rudy der Hagopian stod bakom kameran.

* * *

Torsdagen 5 feb 1970, kl. 19:00-23:30. Konferensrummet, kårhuset.

Cirka 22 närvarande, bland annat Sven-Arne Andréasson, Hans Bengtsson, Katrin Bjerrome, Reine Brynolfsson, Lennart Fryxelius, Rudy der Hagopian, Rolf Grünbaum, Lars Junell, Eija Korkka, Inge Larsson, Jonny Larsson, Roger Nilsfeldt, Ingrid Nilsson, Annika Rosengren, Peter Sandberg, Leif Wikström och Jonas Ångström.

Spelafton. Mah-Jong-bordet var givetvis flitigt frekventerat, även av nybörjare. Inge och Lennart utkämpade ett grymt krig med ABC-vapen enligt Lars Junells nya spel. Även ärtpistol förekom. I övrigt schack, japanskt go-spel, alkima, L-spelet, Pla-puzzle nr 8. Så en lufarschack-turnering och Scientific American's nya introduktionsspel. Slutligen ärtor på golvet.

Lennart Fryxelius
Cosmos Bulletin nummer 11

* * *

Tisdagen den 21.3.78 skulle Mr Ruen Yocov hålla ett föredrag med ljusbilder om: "Human Settlements and Industrial Facilities in the Cosmic Space – A Scientific Approach". Undertecknad tryckte upp en kallelse, Lasse sände ut den och femton medlemmar infann sig.

Föredragshållaren gjorde det inte.

Vem Mr Yocov är vet vi inte. För oss är han bara en man som ringer sent på kvällen från en telefonautomat, som bor på ett ungarshotell där han är omöjlig att nå och som snart ska återvända till USA. Men vi skulle gärna vilja träffa honom och utbyta åsikter. Vi som ordnade mötet, vi som infann oss och i stället fick se höjdpunkterna ur 'Star Wars' och fick köpa sällsynt ointressanta böcker på auktion.

Kjell Rynefors
Cosmos Bulletin nummer 31

FANZINEUTGIVNING OCH MEDLEMSBLAD

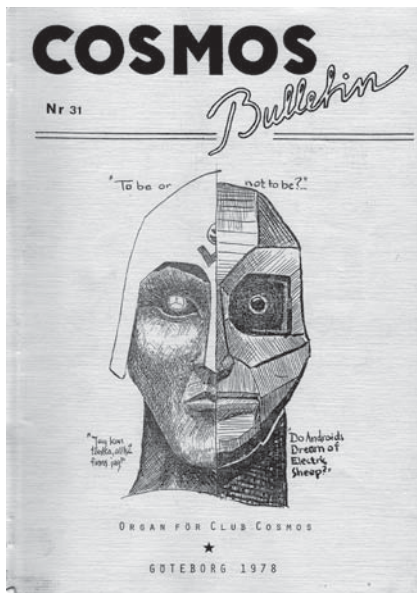
Louise Bengtsson Rylander

Club Cosmos har gett ut en rad olika medlemsblad och fanzines, fandrivna tidningar, under sina 60 år. De första kom i mitten av 1950-talet och vi kan exempelvis läsa i GT junior från den 23 mars år 1955 att föreningen höll på att starta en ny tidning efter att ett tidigare fanzine slutat ges ut. Tyvärr har minnet av – och bläcket i – dessa fanzine förbleknat sedan länge och det är få som kan säga mer än ett par ord om dem. Kanske kommer vi att ha tur i framtiden och snubbla över dem på någon vind, men just nu ser det inte ljus ut.

Det verkliga uppsvinget för klubbens fanzine-utgivning kom först på 1960-talet i och med att Ingmar Nilsson och Arne Sjögren återupplivade tidningen *Cosmos News*. Efter ett tag ändrade de namnet till *Cosmos Bulletin* (CB), och det var detta fanzine som kom att bli föreningens mest uppmärksammade skrift.

CB fokuserade i början på fandom och på olika nyheter och föredrag vilka trycktes på föreningens stolthet, stencilapparaten som kallades Sampo Bagger. Tyvärr försvann Sampo på något sätt. Möjligen såldes den i och med att kongressen Götcon 1967 sprängde klubbens och *Cosmos Bulletins* ekonomiska gränser, men den enda som vet säkert lämnade föreningen för flera decennier sedan. Trots detta återhämtade sig fanzine-utgivningen efter ett tag och tidningen kom också att ändra inriktning. Den starka tonvikten på fandom gav plats för allt fler noveller, något som blev mycket tydligt när Kjell Rynefors tog över arbetet som redaktör. Vid den här tiden trycktes också medlemsbladet *Stargate* och det fanns därför inte något större behov av att diskutera föreningens verksamhet i *Cosmos Bulletin*.

Stargate gavs i början ut av Lars Junell men kom senare, när Janne Ekman blev redaktör, i en mer omfattningsrik och fanzine-liknande version.

Cosmos Bulletin nummer 31 och *Stargate* nummer 10. Omslaget till CB är tecknat av Tord S Eriksson och kollaget som finns på omslaget av *Stargate* visar tidigare nummer av samma medlemsblad, tecknade av bland andra Janne Ekman och Robert Ljung.

Cosmos Bulletin kom totalt ut i 35 nummer från år 1967 till 1981 och *Stargate* gavs ut till och med år 1984. Gällande medlemsbladet har det däremot skett spridda återupplivningsförsök som tyvärr inte har varit särskilt långlivade. Det senaste försöket har just startats av under-tecknad i elektroniskt format och jag hoppas att *Stargate* kommer att vara något som Club Cosmos kan gå vidare med.

Innehållet i dessa fanzines och medlemsblad har varit mycket skiftande. Här har noveller, föredrag och mötesrapporter publicerats, men det har även funnits korsord och en science fiction-sång skriven av Lennart Fryxelius i *CB* nummer 10. Tidningarna har på detta sätt va-

rit krönikor över vad Club Cosmos har gjort och åstadkommit, men också över de enskilda cosmoiterna. Här har det stått när medlemmar har gift sig eller fått barn. Elisabet och Gabriel Setterborgs giftermål finns exempelvis omnämnt i *Cosmos Bulletin* nummer 2 och Alf Rynefors födsel finns annonserad med en stor helsidesbild ritad av Ingrid Rynefors i *CB* nummer 17. Att göra ett liknande material rättvisa är inte möjligt på ett så här litet utrymme, men jag vill ändå presentera några glimtar ur Club Cosmos fanzine-utgivning.

* * *

Novellerna och romanerna har generellt varit det mest framträdande draget i fanzinen. Inskickade berättelser från föreningens medlemmar eller från utomstående har publicerats, och det har även hållits ett antal novellpristävlingar. I *Cosmos Bulletin* nummer 21 från början av 1970-talet presenteras exempelvis novellprisivinnaren Stig Larsson, sedermera Stieg Larsson, och hans text *Rendezvous i dunkel*. Bidraget handlade om astronauten Sanders som reser till stjärnan Proxima Centauri. På vägen dit går något fel och novellen kan liknas vid en korsning av filmerna *Apornas planet* och *Sjätte sinnet*, minus alla apor. Om det inte hade varit ett sådant rabalder rörande Stieg Larssons arv och testamente skulle jag kanske vågat mig på att återge delar av hans text, men nu får de intresserade i stället gå till *Cosmos Bulletin*.

Som en intressant not kan det även sägas att Stieg Larsson, i ett brev som publicerades i fanzinet *Gafiac* nummer 58 av John-Henri Holmberg, skrev om sitt deltagande i Club Cosmos novellpristävling. Han var uppenbarligen mycket förvånad över att ha vunnit tävlingen eftersom novellen, enligt honom, hade kommit till i ett inte alltför nyktert tillstånd. När Stieg sedan hade pratat med Kjell Rynefors, en av domarna, hade det kommit fram att panelen som skulle utse vinnaren av novelltävlingen inte förstod vad novellen handlade om och därför hade tänkt att den var djup och konstnärlig. Så kan det gå.

Ett något större projekt var stafettromanen som skrevs av Sven-Arne Andréasson, Hans Bengtsson, Ingrid Bergde (sedermera Rynefors), Claes Bernes, Hans Lagerhall, Gunnar Rynefors och Kjell Rynefors. Romanen publicerades i *CB* nummer 13 och den var rikt illustrerad. Underligt nog fick den aldrig en fast titel, men arbetsnamnet var *Jan, vår hjälte*. Historien började med att huvudpersonen, Jan, vägrade att göra värnplikten. Han var för en global nedrustning och ansåg att allmän värnplikt gick emot hans principer. Plötsligt fick dock Jan en idé, han ensam skulle sopa bort kärnvapenhotet.

Det skulle gå bra. Han skulle slå sönder allt vad militärer hette och efter ett bragdrikt liv dra sig tillbaka och skriva sina memoarer. Barnbarnen skulle sitta i hans knä och säga till honom: Farfar, berätta hur du gjorde när du räddade världen. Och han skulle berätta, sakta och utan högmö.

För att uppnå detta mål nästlade han in sig i en hönsfarm där han med hjälp av en kemisk stridsgas dödade sex miljoner höns. Dådet ledde i sin tur till att regeringen förbjöd liknande vapen. Här slutade så det första avsnittet i stafettromanen med en ödesdiger mening om att två plutoniumbomber hade stulits, antagligen av Jan.

Detta kapitel, skrivet av Kjell Rynefors, hade en politisk ton och var ett relativt seriöst försök till en roman. I och med det andra avsnittet, som skrevs av Hans Bengtsson, gick detta helt om intet. Här förvandlades Jan från en någorlunda etisk idealist till en psykopat i sann *Clockwork Orange*-stil. Mycket hastigt introducerades även en rad stridande utomjordiska fraktioner.

Då trädde plötsligt en småväxt herre i femtioårsåldern in genom entrén. Välvilligt leende placerade han sig i ett hörn och började montera en granatkastare. Ingen tycktes bry sig om honom tills hans lilla manick började droppa bomber mitt i röran, lika många på båda sidor. Snart visslade kulorna om den lille mannen men

denne hoppade vigt åt sidan och in bakom en pelare. Beskjutningen slutade tvärt; granaterna hade varit utomordentligt effektiva. Golvet var täckt av förkolnade och stympade kroppar, taket hade rämnat, krutröken låg tung, och mitt i allt detta tronade den lille mannen. När allt var över gick han fram till mitten av hallen och planterade en flagga med sugkopp i ena änden på marmorgolvet, såg sig omkring, plockade fram en liten leksakstrumma ur fickan, hängde den om halsen och marscherade glatt trummande med små trumpinnar ut åt det håll han kommit.

Den kanske mest iögonfallande karaktären i berättelsen introducerades också i detta kapitel, och återkommer i följade. För Jan blev mötet med denna karaktär både skrämmande och kittlande.

Utan att ana oråd låste han [Jan] upp dörren, tittade bakom sig, steg in, låste dörren, såg upp, skrek till och svimmade. Det som orsakade denna reaktion kan lämpligen beskrivas som en ljusgrön bläckfisk med sju tentakler, vidare utrustad med fyra bleklila ögon placerade i en lodrät rad. Detta lilla monster i tvåtonsklassen var Lisbeth, en av de mest framgångsrika femme fatales som Arkturus 4 någonsin frambringat. Denna intergalaktiska vamp hade fått klara instruktioner, och de slingrande rörelser hennes tentakler utförde när Jan återkom till medvetande var inte på något sätt hotfulla.

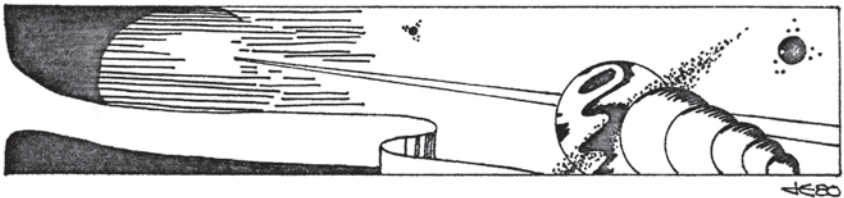
Berättelsen fortsatte i samma smått surrealistiska stil när Jan, i Sven-Arne Andréassons kapitel, drömde om Tolkieninspirerade Olifanter, transporterades till en annan planet och värvades av den lille mannen med trumman och sugkoppsflaggan. I de följande avsnitten får vi följa hur han åkte in på mentalsjukhus, rymde och fann sin tillflykt i religionen för att sedan inse att många av hans upplevelser var en del i ett förbryllande experiment. Jan blev därpå, efter visst om och men, ansvarig för den största vapenmakten i universum och hyllades snart som härskare. Den idyll som han hoppades på infann sig däremot

mot inte och Jan valde, i ett ögonblick av uppgivenhet, att detonera en bomb. Här inser läsarna att Jan blev den utlösande faktorn till The Big Bang.

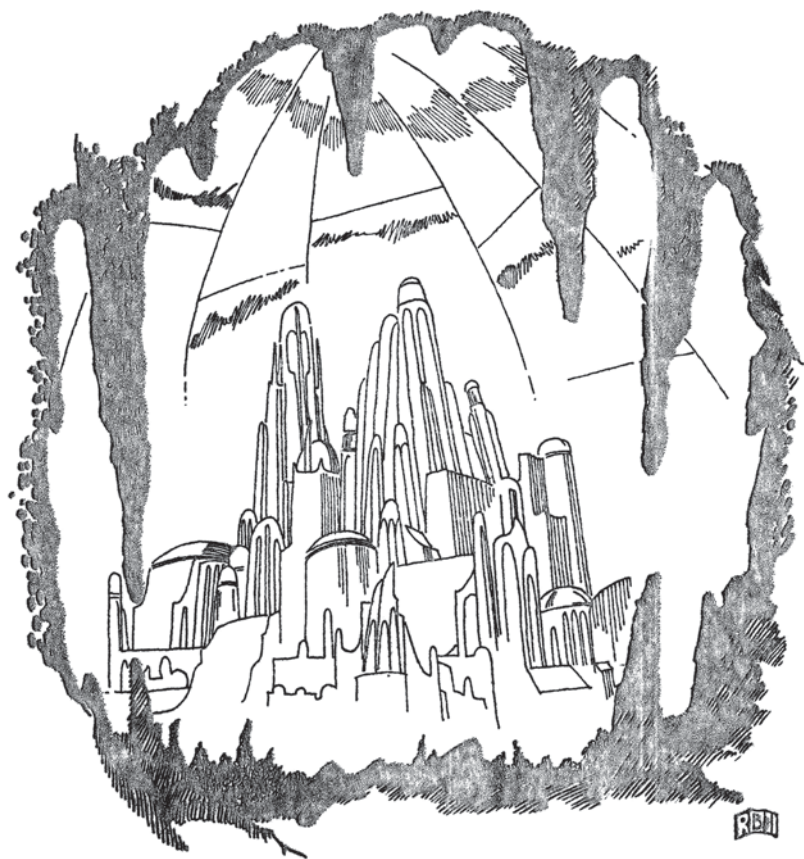
* * *

Teckningar och målningar har också varit ett mycket viktigt inslag i *Cosmos Bulletin* och *Stargate*. Olika illustratörer och stilar har fått utrymme, från Ingrid Rynefors flower-power-inspirerade drakar till Rudy der Hagopians krigshärjade världar. Varje tecknare har på detta sätt kommit med något nytt, med sin personliga stil, vilket innebär att *CB* och *Stargate* fortfarande är mycket underhållande att bläddra i.

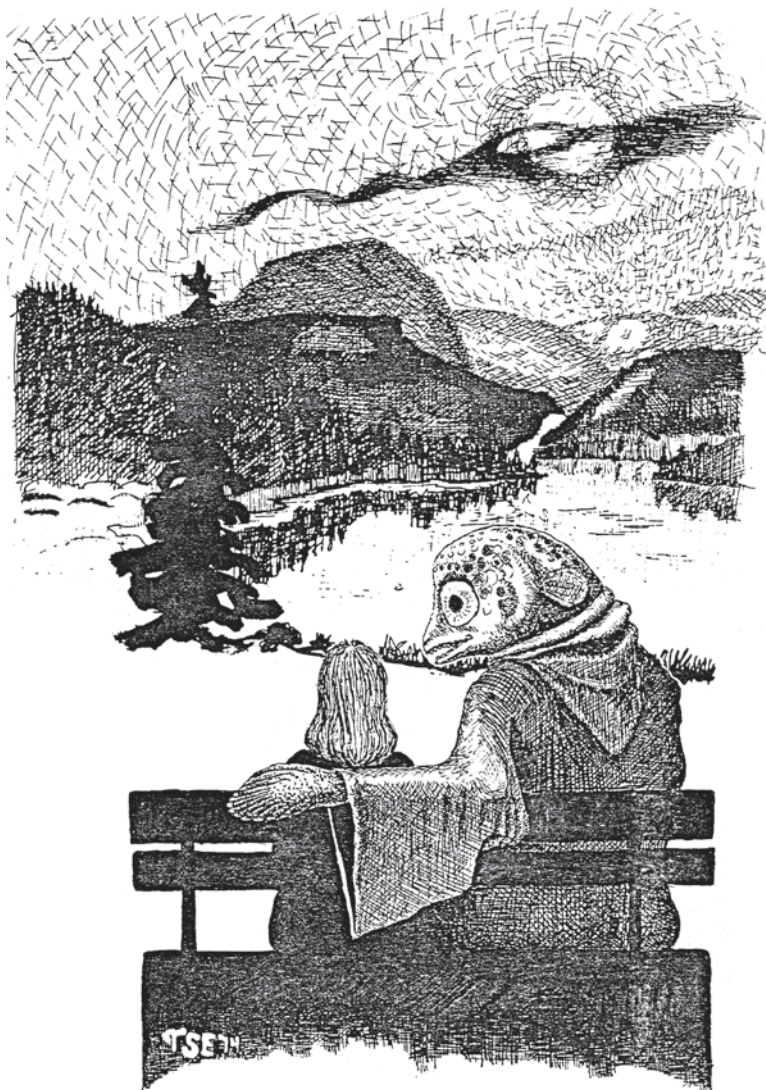
De mest produktiva illustratörerna för *Cosmos Bulletin* var Reine Brynolfsson, Tord S Eriksson, Rudy der Hagopian och Ingrid Rynefors. Gällande *Stargate* var Janne Ekman, som också designat omslaget till den här boken, tillsammans med Robert Ljung bland de främsta tecknarna. Alla dessa bilder hade förtjänat en egen bok, kanske en idé för nästa jubileum, men här kommer varje illustratör att representeras med en bild vardera.

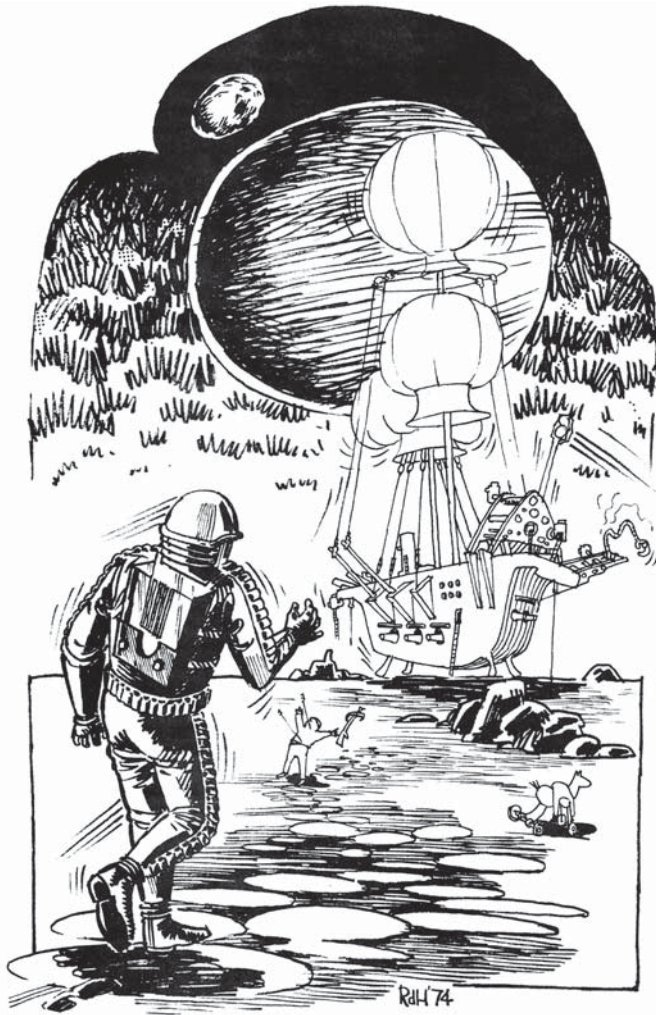
Janne Ekmans teckning från Stargate nummer 3. I medlemsbladet målade Janne ofta små och underfundiga bilder. Dessa kunde vara teckningar av planeter och rymdskepp som användes som vinjetter för att dela upp texten, men det kunde också vara separata små monster. Dessutom ritade han majoriteten av de illustrerade inbjudningarna som publicerades i Stargate, vilka gjorde reklam för bland annat kräftskivor och olika aktiviteter i klubblokalen.

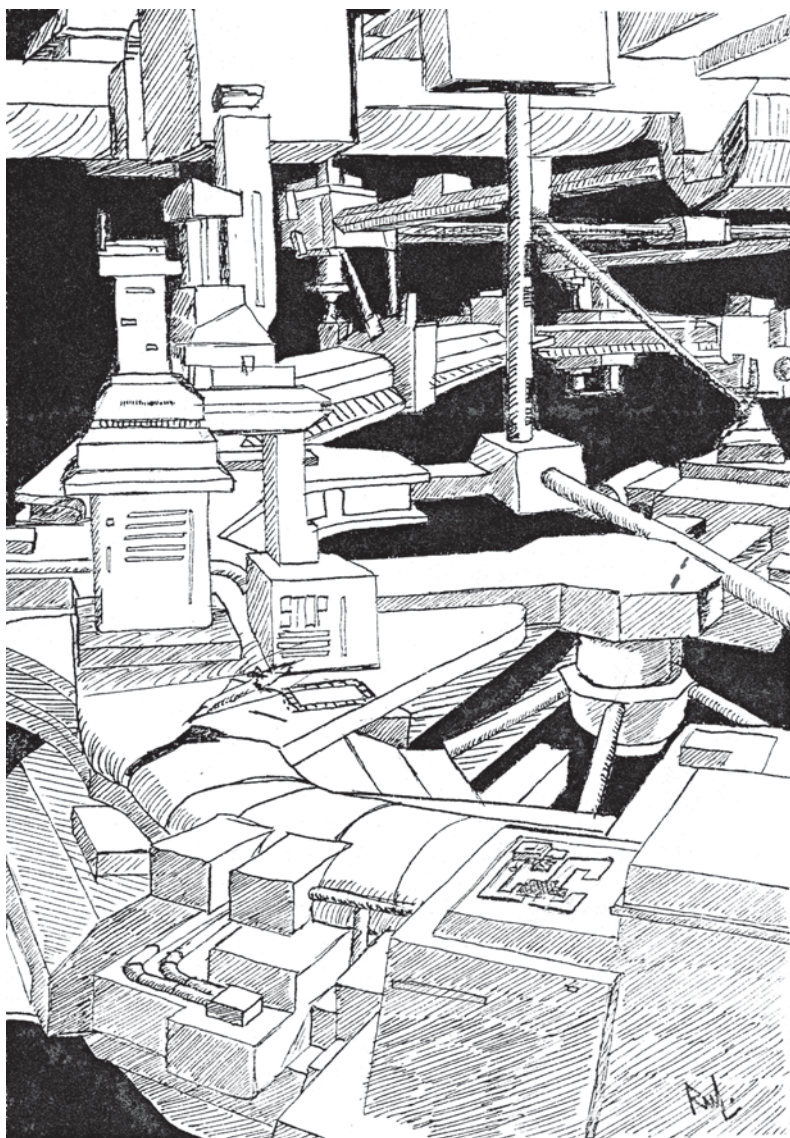
Reine Brynolfssons teckning från Cosmos Bulletin nummer 16. Även om Reines motiv varierade mycket så var de alltid inriktade mot traditionell science fiction. Där de andra illustratörerna ofta gled över i fantasy-inspirerade bilder – ofta med gulliga och storögda små monster – målade Reine futuristiska bilder av rymdsoldater, avancerade tekniska kontrollrum och, som vi ser här ovan, en framtidsstad under en kupol.

Tord S Erikssons illustration från Cosmos Bulletin nummer 32. Av alla tecknare var Tord antagligen den som lättast kunde uttrycka känslor i sina bilder. Hans rymdmonster var aldrig bara monster, de var kännande och tänkande individer som älskade, var busiga, ensamma eller sorgsna. Hans ofta mycket sensibla penndrag skapar stämningar som fångar fantasin, oavsett om teckningarna har en rolig eller allvarlig ton.

På Rudy der Hagopians teckning från Cosmos Bulletin 25 ser vi en astronaut som skyndar sig till ett rymdskepp vars förtöjningar har lossats. Framför skeppet finns två skjutna individer och kanske är det en pågående kapning som vi ser. Rudy var en av de få tecknarna, tillsammans med Reine Brynolfsson, som vågade sig på att avbilda något annat än gulliga och välvilliga monster. Han målade soldater, krig och rymdmonster som inte var främmande för att lura till sig människor för att rycka huvudet av dem.

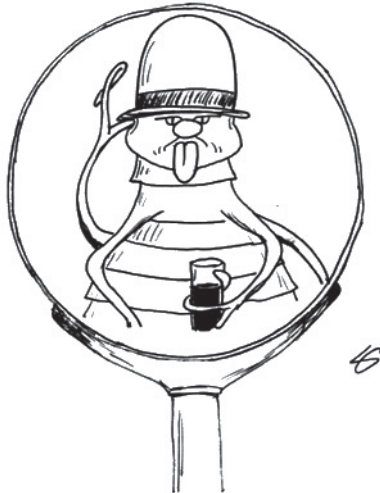
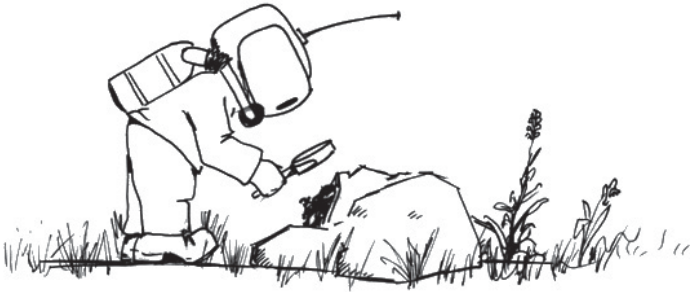
Robert Ljungs omslagsbild till Stargate nummer 3 föreställande en rymdstation. I och med att Stargate svällde från att vara ett kort medlemsblad till en mer fanzine-liknande tidning blev teckningar allt viktigare. Robert var en av de nya illustratörerna och han ritade enskilda bilder såväl som hela serier och reklam för Club Cosmos Film Team.

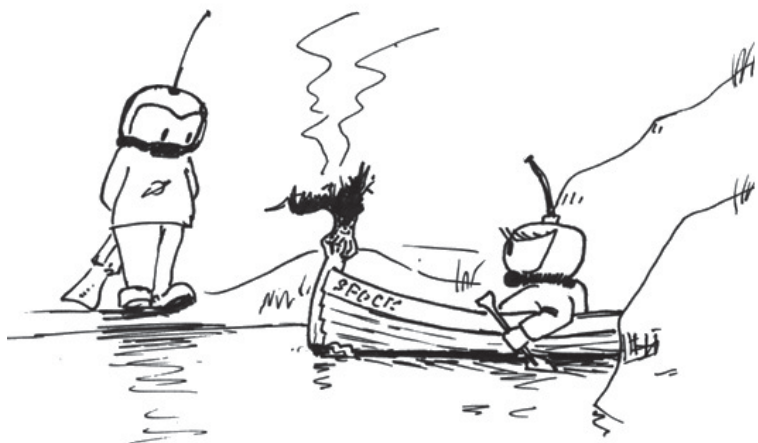
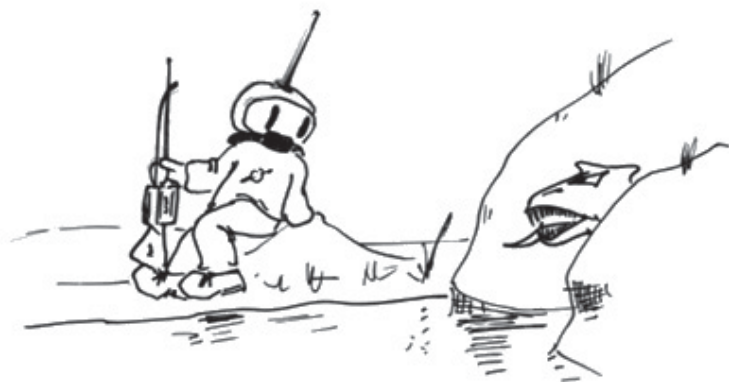

Ingrid Rynefors teckning av en liten drakunge från Cosmos Bulletin nummer 22. Av alla illustratörer i CB är det Ingrid som har en av de tydligaste stilarna. Hennes teckningar har en uttalad 1960- och 1970-talspåverkan med flower-power-motiv. Drakar, slott, gulliga monster och dansande älvor varvas här med astronauter som kommer med fredsbudskap och blommor.

* * *

I *Cosmos Bulletin* och *Stargate* publicerades inte bara enstaka bilder, det fanns också seriestrippar av olika längd och format. En av de återkommande serietecknarna var Lars-Göran Johansson och hans små berättelser fokuserade på en liten rymdmans öden och äventyr. Lars-Göran ritade också för The Tolkien Society of Swedens tidning, *Långbottenbladet*, fast då var det inte en rymdman som var huvudperson utan trollkarlen Merklin.

GOTHCON

Kjell Rynefors och Louise Bengtsson Rylander

För några år sedan var jag på en Gothcon-kongress i Göteborg. Den hölls på Hvitfeldska gymnasiet och korridorerna kryllade av människor. Alla bord var fulla av de mest fascinerande spel och det var roligt att se hur engagerade alla deltagarna var. Gothcon är i dag, och var det även när jag besökte kongressen, ett av Sveriges mest väletablerade spelevenemang. Den samlar människor med intresse för kort-, roll-, bräd- och figurspel. Vad få i dag vet är att det fanns en annan kongress som hette Gothcon redan 1971.

Kongressen i början av 1970-talet hölls i Chalmers lokaler och var inte på något sätt inriktad mot spel. I stället var det ett SF-evenemang arrangerat av Club Cosmos, ett faktum som cosmoiter är snara att poängtera. Den stolthet som klubbens gamla medlemmar känner för Gothcon består dels i att de vill framhäva att de var först med namnet, och dels i att kongressen blev en stor tilldragelse. De 100 deltagarna från bland annat Västergötland, Stockholm och Norge var en imponerande uppslutning för sin tid och region.

Gothcon hölls den 21 till den 23 maj med en första informell välkomsträff på torsdagen den 20. Kongressprogrammet var packat med aktiviteter från kl. 12 till sent på kvällen och en modern SF-kongressdeltagare hade känt sig hemma i programmet som bestod av föredrag, paneldebatter, filmvisningar, bokauktion och middag. En intressant programpunkt var också presentationen av The Tolkien Society of Sweden följt av en Tolkieninspirerad fest.

Lars Junell håller i auktionen på Gothcon år 1971. Med en hammare i högsta hugg och en bok i handen har Lasse lett de flesta auktioner som Club Cosmos har ordnat. Kjell Rynefors står längst till höger. Foto: Ingrid Rynefors.

Tyvärr fick jag aldrig uppleva denna kongress som deltagarna har pratat så varmt om. När jag började bli mer aktiv inom SF-fandom associerades Gothcon helt och hållet med spel. Dagens kongresser har nämligen inget att göra med Club Cosmos, de startades under slutet av 1970-talet som ett spelkonvent och det enda gemensamma är namnet. Cosmos engagemang i Gothcon-kongresser sträckte sig till en enskild kongress 1971 och det ordnades tyvärr aldrig någon uppföljare trots att evenemanget blev mycket lyckat.

På ett sätt kan jag, som inte var med 1971, aldrig göra en text om kongressen rättvisa. Naturligtvis kan rad efter rad av deltagare och programpunkter presenteras, men jag är inget ögonvittne och jag kan inte förmedla hur det kändes att delta. Kjell Rynefors, som stod för det mesta av arbetet bakom kongressen, skrev däremot kort efter Gothcon ett eftermäle. Hans personliga och humoristiska text ger en inblick i planeringsprocessen bakom kongressen såväl som kongressen i sig. Sorgligt nog är Kjell inte längre bland oss, men hans text gör att vi kan komma närmare både honom och Gothcon.

Eftermäle till Gothcon 1971 av Kjell Rynefors

Drömmen om Gothcon, en stor välplanerad SF-kongress i Göteborg, har kanske funnits så länge det bött fans i Lilla London. Mer definitiva planer började formas vid årsskiftet 1969-1970 och för mig blev saken aktuell påföljande sommar. Den ursprungliga kongresskommittén hade då avgått, en ny tog vid men ingen var villig att ta ansvaret.

– Behövs det? undrade jag. Varför inte låta ansvar och arbete vara lika fördelade inom kongresskommittén?

– Hur många består den av? undrade Sören Cardfelt.

– Åtta personer, blev svaret.

Konstruktionen var dödsdömd från början. En Parkinsons skapelse som efter en tid av ändlösa diskussioner om vem som skulle göra vad skulle sjunka ned i apati. Det blev nu inte så. De som ville arbeta arbetade. Övriga höll sig borta och undvek därigenom att bromsa beslutsprocessen.

Lokalen var det första problemet. Valet föll på Redbergsgården, helt nära Härlanda fängelse. Argumentet för var uteslutande att bland de många möteslokaler som var tillräckliga hade Redbergsgården den lägsta lokalhyran. Argumenten mot var många. Lokalplaneringen var inte den bästa, den låg långt från centrum, det gick inte att visa långfilmer, vaktmästaren måste låsa efter varje kväll och tog betalt för övertid efter midnatt. När vi adderade lokalkostnaderna närmade de sig 1 000 kr. Hela verksamheten flyttades till Palmstedtssalen på Chalmersområdet: stort, vräkigt, hypermodernt men jättebilligt. Långfilmerna skulle visas i Chalmers kårhus utan lokalhyra. Ett countdown gavs ut: ”Kongresstarmen I” som möttes med en kritikerstorm. Någon ”Kongresstarmen II” kom aldrig.

Vi skrev runt till tänkbara föredragshållare. En mall utformades för vad som borde stå i brevet, därefter fick det stå var och en fritt att lägga på en språklig dräkt. Hans Lagerhall lyckades uppenbarligen bäst. Han fick svar på alla sina brev, alla avböjande.

Vid jul hade kongressen tagit fast form. Programmet var tunt men med kanoner som Hans Arnold och Svante Bodin borde det gå vägen. En robot skulle hålla öppningsanförandet. Lokalfrågan hade löst sig på ett idealiskt sätt. Största problemet var att så få hade anmält sig till kongressen. Kanske felet låg i brist på information, att det vi sänt ut i och för sig var gott men borde ha kletats ut på det tiodubbla spaltutrymmet.

Under hela våren gick arbetet framåt utan större bakslag. Programmet blev välfyllt. Roboten ströks och ersattes med en ljusbild-show. En Finlayutställning förbereddes. Mycket arbete gjordes, ännu mer sparades till den sista veckan. Allt var tillfredsställande tills det var dags att trycka programmet.

Det första programmet skrevs ut natten 6-7 maj, och trycktes påföljande dag. Jag häftade ihop ett tjugotal och delade ut till intresserade. Samma dag ringde Hans Arnold. Han kunde inte komma den dag som först var sagt, lördag, utan i stället fredag vilket fick revolutionerande följder för programmet. Jag och Lasse Junell utarbetade en andra mycket bättre version av densamma som trycktes 10 maj och sändes ut till condeltagarna. Samma kväll drog sig Chalmers kår ur arrangemanget. Armageddon var nära förestående. Hårda förhandlingar följde. Situationen räddades genom att långfilmerna kunde visas på FFS kårhus under förmånliga villkor. Enda problemet var att ett av filmbolagen hoppade av. *Det hände här* kunde därför aldrig visas. Återstod då att trycka om programmet. Vår ordinarie tryckare var sjuk så jag fick trycka det själv med elstencil liksom andra upplagan av ett flygblad för Gothcon. Första upplagan var gjord med metallplåt i 1 500 ex som gick till pappersinsamling.

Sista veckan skulle allt göras på en gång. Finlay-utställningen var inte fullbordad, transporter saknade fordon, mat och dryck skulle inhandlas, program tredje upplagan häftas, tidningar och radio kontaktas, nycklar och AV-material anskaffas till Palmstedtssalen, Gasqueällaren städas, bildshowen repeteras och hälsningsanförandet finpoleras. Telefonen gick varm till ett-två. Från Törnsberg kom en invasion av norrmän. Min fru slutade tala till mig.

Så kom 21 maj. Palmstedtssalen sjuder av fans som tystnar vid mörkläggningen. Uralger tonar fram till Santanas pianoackord och dystra elgitarrer. Solsystemet passerar revy. Människan svävar bort till tonerna av Pink Floyd i ett dimhöljt, obestämt fjärran. Gothcon har börjat!

Det är många som har arbetat för denna kongress. En del tog ut sig i början, andra sparade sig till slutet. Jag vill här särskilt nämna: Sven-Arne Andréasson som tog hand om pengar; Rudolf der Hagopian som tecknade; Ingrid Rynefors som tecknade och gjorde programpunkter; Hans Bengtsson som spelade golf; Jonas Malmer som ordnade filmer; Sören Cardfelt som ordnade lokaler; Roland Alderberth olästa SF-böcker, Georg Kjelvik Finlayutställningen och medlemskort, Gösta Andersson tryckte program och bulletiner. Lite av varje gjorde Hans Lagerhall, Claes Bernes, Eija Korkka, Reine Brynolfsson, Gunnar Rynefors och Rolf Grünbaum.

Dessa personer gjorde nästan en tredjedel av allt arbete, resten delade jag och Lasse Junell broderligt. Tack ska ni ha allihop!

Varför ställer man upp som conarbetare? När kongressen är över har jag en mängd skäl som kan vara efterrationaliseringar. Jag har fått arbeta med något som intresserar mig ur en annorlunda utgångspunkt, träffat intressanta människor, fått övning i gruppdynamik. Studierna har inte försenats.

Till sist till dig o broder som funderar på att ordna en kongress:

1. Förberedelserna tar ungefär ett år, de inkräktar allvarligt på fritiden under ett halvår. Arbeta inte för hårt, då kommer man efter en tid att fly allt vad fandom heter.
2. Gör inte arbetsbördan större än att två personer kan klara av det, och skaffa dig en kamrat som är lika arbetsvillig som du. Man ska nämligen aldrig lita på att få hjälp utifrån.

Lycka till!

GRÄFSNÄS

Helena Kiel

Vad kan vara mer futuristiskt än att uppleva teknikens svindlande höjder baklänges? I sann retro-SF-anda besökte Club Cosmos därför Hjulets dag när den anordnades i Gräfsnäs i juni 2012.

Hjulets dag är en motorfestival med utställda bilar, motorcyklar, lokomobiler, motorer och liknande från hela 1900-talet. Putsade, pyntrade och ompysslade gamla godingar, pustande, frustande monster varvat med smäckra landåer och ekrar.

För att komma dit åkte Club Cosmos dåtidens högteknologiska vidualder: tåg draget av ånglokomotiv på Anten-Gräfsnäs museijärnväg. Vid lokstallarna i Anten samlades vi, liksom tillströmmande tolkienister från Mithlond (det var ett ganska stort överlapp av medlemmar). Först gick vi en promenad söderut för att bese järnvägstunneln vid Brobacka. Spåren i den är borttagna på grund av stort vatteninläckage som orsakade svår korrosion. I övrigt var tunneln av relativt god kvalitet eftersom man tidigare använt den som arbetsmarknadspolitiskt träningsobjekt för bergförstärkningsarbetare.

Färden med ånglok norrut gick sedan längs Antens bildsköna västra strand. Den hisnande hastigheten av 40 km i timmen uppnåddes på raksträckorna men vi var tvungna att stanna halvvägs för att fylla på vatten. Väl framme i Gräfsnäs fick alla passagerare som inte var äldre än 10 år hjälpa till att vrida loket åt rätt håll så att det senare kunde gå tillbaka till Anten.

I Antens lokstallar finns även museiverksamhet av mer stationärt slag. Club Cosmos klättrade omkring i förarhytter och passagerarutrymmen, prövade olika knappar och signaler samt avnjöt en mycket god våffla.

Brobackatunneln år 2012. På bilden syns en blandning av medlemmar från Club Cosmos och Mithlond, Göteborgs Tolkiensällskap. Cosmoiterna är Lars-Göran Johansson, Benjamin Wiegert och Per-Anders Welz.

Foto: Helena Kiel.

HOMECONS

Helena Kiel

Bio i all ära men vissa alster avnjuts bäst i mindre format. Något som absolut lämpar sig bättre på en TV-skärm än en stor bioduk är *Doctor Who*, framför allt den så kallade klassiska doktorn. Från 1963 till 1989 producerade BBC denna världsberömda ungdomsserie med så liten budget som möjligt – och det syns. Det är även det som är seriens charm, tafflighet blandat med humor, lite våld, knepiga idéer och excentriska skådespelare.

Doktorn är en utomjording från planeten Gallifrey. Han åker runt i rymden och tiden i sin TARDIS, oftast tillsammans med mer eller mindre mänskliga följeslagare. De råkar ut för bisarra äventyr, förvånansvärt ofta med ond bråd död. TV-serien var från början tänkt att fungera som historieundervisning men gick snabbt över till att handla om rymdmonster. Tre år in i produktionen föddes seriens mest originella grepp, regenerationen. När huvudskådespelaren inte längre vill vara med byter man helt enkelt ut honom genom att låta Doktorn ”dö” och ”återuppstå” i en helt ny form. Detta har gjort att TV-serien kunnat överleva så länge och faktiskt till och med återuppstå efter ett sexton år långt uppehåll. År 2014 har vi kommit fram till den tolfte Doktorn. Eller är han den trettonde? Club Cosmos gick den 23 november 2013 och såg det förbryllande femtioårsjubileumsavsnittet som visades på tusentals biografier över hela världen.

Club Cosmos har hållit homecons hemma hos Mats Pekkari för att titta på *Doctor Who* – eller ska man kalla dem Whom-cons? Thomas Olsson väljer avsnitt ur sin digra samling av gamla doktorer och sedan glör vi på dem och skrattar, ofta med kommentarer i stil med ”den ti-

diga tredje doktorn är riktigt intressant”, ”fast andra doktorn är bäst!” och ”det här avsnittet är riktigt bra, man begriper ingenting”.

Efter ett par avsnitt brukar vi gå ut för att bunkra pizza, för att sedan orka med ytterligare några hårresande historier. Det har även hänt att vi tittat på annat än *Doctor Who*, till exempel *Invader Zim* och *Futurama*.

JUBILEER

Louise Bengtsson Rylander

Eftersom Club Cosmos har flera år på nacken har det också blivit en lång rad jubileer. Vissa av dessa har firats med pompa och ståt och andra har uppmärksammats med en enkel tårta i den tidigare klubblokalen. Det är däremot de större festerna som fastnar i minnet och särskilt 25- och 50-årsjubileerna sticker ut. Från dessa tillställningar finns det många bilder, bevarade menyer, bordsplaceringar och en hel del roliga historier.

25-årsjubileet hölls 1979 i Lärarnas festvåning vid Vasaparken i Göteborg. Båda grundarna, Gabriel Setterborg och Lars-Erik Helin, var där och det var också Anders Palm som höll i jubileumstalet. Vad som väckte mer uppmärksamhet var däremot den utomjordiska orkestern och grodan Kermit. Jubileet bestod nämligen inte bara av en middag utan av en varierad och fyndig underhållning.

Det jag är mest ledsen över att ha missat är just den utomjordiska orkestern där Mia Ekman och Gunnar Rynefors spelade blockflöjt och Sven-Arne Andréasson spelade piano. Inspirationen var tagen från Kantinen i den första *Star Wars*-filmen från 1977 och därför var alla musikanter iförda masker. Festdeltagarna blev alltså underhållna av ett gäng utomjordingar med stora vita huvuden med ögon som hade börjat sitt liv som julgranskulor. Resten av maskerna var gjorda i papier-maché och flera lager hårdplast. Just denna plast hade Lars Junell kokat och tampats med under många dagar innan jubileet och, enligt Lasse, så var det denna kokning som gjorde att taket i hans lägenhet blev förstört.

Upptredandet blev mycket uppskattat och det var en uppsluppen stämning där glada cosmoiter spexade och spelade. Grodan Kermits intåg blev också ett minnesvärt inslag, bland annat för att det var en

Den utomjordiska orkestern på Club Cosmos 25-årsjubileum. Sven-Arne Andréasson sitter bakom pianot, Mia Ekman och Gunnar Rynefors spelar blockflöjt. I förgrunden ser vi Hans Bengtsson. Foto: Janne Ekman.

kul grej men kanske mer för att han nästan råkade hålla flytande kväve på Roland Adlerberth, en man som betydde mycket för klubbens första år. Roland hade nämligen den stora oturen att sitta lite för nära scenen där en tänkt specialeffekt (ett fat med flytande kväve) balanserade. Slutligen ska det naturligtvis sägas att maten var ett viktigt inslag. Det är faktiskt förvånande hur många av klubbens medlemmar som har sparat de menyer som delades ut under middagen. Totalt var det tio rätter som serverades och de uppkallades alla efter olika SF-inspirerade företeelser. En av efterrätterna var exempelvis "Mögelkultur och Soylent Green" eller kanske var det grönmögelost.

*Mingel innan middagen på Club Cosmos 25-årsjubileum år 1979.
Foto: Janne Ekman.*

Från 30-årsjubileet finns det inte alls lika många bilder eller minnen. Några tidningsartiklar uppmärksammade föreningens ålder, men annars har firandet på flera sätt bleknat när det har jämförts med 25- och 50-årsfesterna. Trots det har jubileet etsat sig fast i minnet hos några av deltagarna och arrangörerna. Mia Ekman, föreningens ordförande och vid detta tillfälle höggravid, var med i början av festen. Hon lämnade den däremot tidigt och detta var antagligen en bra idé eftersom hon några timmar senare fick sin första dotter Anna. Under en tid utan mobiltelefoner var detta inte ett enkelt företag. Janne Ekman,

hennes man, var kvar på festen och Lars Junell som hade varit vaken sedan 04:00 för att koka choklad fick springa runt och se till att Janne packades in i en taxi och kördes till sjukhuset. Trots visst velande och förvirring av inte alltför nyktra jubileumsdeltagare gick allt bra och båda föräldrarna var på plats för att hälsa en ny liten cosmoit till världen. Så gick det till när Anna Ekman i likhet med flera medlemmar föddes in i Club Cosmos.

Anders Palm vinkar till kameran på Club Cosmos 30-årsjubileum. På bilden syns också Per Insulander och John-Henri Holmberg. Foto: Lars-Olov Strandberg.

Alla jubileer har varit speciella på sina sätt och trots att 25-årsfesten kanske hade den bästa underhållningen så var ändå 50-årsjubileet något extra, något storslaget. Detta beror mycket på lokalen. Från att tidigare ha hyrt Lärarnas festvåning så var det verkligen ett uppköp att kunna tåga in i Göteborgs mest uppmärksammade befästningsverk, Skansen Kronan. Det var, och är, en mycket imponerande byggnad.

Under själva 50-årsjubileet delades det ut olika hedersbetygelser, Inge Larsson och KG Löfvander sjöng sången *The Club Cosmos sång* skriven av Ahrvid Engholm, och det hölls många tal. Allt detta var mycket trevligt, men det som jag kommer ihåg bäst är ändå att Anna, Janne och Malin Ekman samt Rolf Helmstein och jag stod och hälsade gästerna välkomna. Vi såg alla festklädda människor tåga upp för backen till Skansen Kronan, hur de gick igenom porten i den första muren och sedan kom upp till oss. Det var så oerhört roligt att se hur glada alla cosmoiter var. De stannade upp, tittade på Skansen, tog bilder av utsikten och pratade med oss. Om klubben vid något annat jubileum kan återskapa den förväntan och glädje som jag såg vid detta tillfälle så ska vi skatta oss lyckliga.

Middagen under Club Cosmos 50-årsjubileum. Runt bordet ser vi Rolf Helmstein som var toastmaster; Janne Ekman, Malin Ekman, Alf Rynefors, Louise Bengtsson Rylander, Anna Ekman, Anette Rylander, Hans Bengtsson och Jan-Olof Nyman. I bakgrunden rör sig Berne Staffas och KG Löfvander som passar på att ta kort. Foto: Mia Ekman.

Nu har föreningen naturligtvis haft fler jubileer än de som jag har nämnt här. Några exempel är 40-årsfesten som samlade en stor grupp cosmoiter till en trevlig middag i hyrda lokaler och restaurangbesöket på Golden Days där vi firade 55-årsjubileet. Det var under den sistnämnda middagen som Mia Ekman utsågs till hedersmedlem för sitt arbete som ordförande i Club Cosmos. Alla dessa jubileer, stora som små, har betytt mycket för föreningen och de är fortfarande tillställningar som folk minns och ser tillbaka på med glädje.

Flera cosmoiter samlades för att fira föreningens 55-årsjubileum på Lejontrappan i Göteborg år 2009. Här skålade vi för klubben innan vi tågade till restaurangen där vi åt jubileumsmiddagen. Skylten som Lars Junell håller upp tillverkades av Jim Persson-Melin som en hyllning till Club Cosmos. Foto: Jim Persson-Melin.

KALCON-KONGRESSER

Sandra Petojevic och Louise Bengtsson Rylander

KalCon är en återkommande endagskongress som arrangeras av Club Cosmos. Den riktar sig främst till föreningens medlemmar, och dessa tillställningar har inte varit lika formella som de större kongresserna. Här har det funnits barer fulla med öl, glada cosmoiter, små seminariediskussioner, pilkastningstävlingar, frågesporter och middagar.

Dessa kongresser är alltså små uppsluppna tillställningar där lekar och gott öl har varit bland de viktigaste punkterna, vilket märks särskilt på alla de pilkastningsturneringar och frågesportstävlingar som har hållits vid varje KalCon. Särskilt en frågesport har fastnat i minnet hos många och den hölls under KalCon 8 år 1993. Den som skrev frågorna, Hans Bengtsson, tog i lite väl hårt för att göra dem så svåra som möjligt, och dessutom gav fel svar minuspoäng. Därför var det ett modigt gäng som till slut möttes i en finalomgång. Inge Larsson och Kjell Waltman svarade så gott de kunde, och fick åtskilliga minuspoäng. Janne Ekman hade däremot kommit på en mycket bättre strategi och vann med hästlängder genom att sitta tyst och inte svara på någon fråga. Inga svar gav inga minuspoäng.

Traditionen med KalCon började under 1980-talet och återuppväcktes år 2011 efter ett långt uppehåll. Vid den första kongressen i april 1985 hölls bland annat ett föredrag om satelliter av Kjell Rynefors, ett pilmästerskap, auktion, paneldebatt och middag. Trots att det finns några få program att hitta så är materialet från 1980-talets KalCons mycket sparsamt. Från 2000-talet har däremot en hel del bevarats. I ett försök att arkivera Club Cosmos historia lades exempelvis några filmklipp upp från kongressen 2012, vars officiella namn var Konfink, på föreningens hemsida. Detta evenemang, tillsammans

KalCon 8 år 1993. På bilden syns Hans Bengtsson, Lars Junell och Kjell Waltman samt resultattavlan från frågesportstävlingen. Lägg också märke till den gosedjurskalkon, döpt till Kål, som sitter på resultattavlan. Kål är KalCon-kongressernas maskot och han släpas fortfarande med till endagskongresserna. Foto: Lars-Olov Strandberg.

med det år 2013, är också de hittills enda KalCon till vilka det har skrivits ett par små kongressrapporter, detta gjordes av Sandra Petojevic inför föreliggande bok.

* * *

En snofsvippa på Konfink av Sandra Petojevic

10 november 2012 traskade jag iväg till den lilla gemytliga SF-kongressen Konfink som hölls i Argostugan på Ekedalsgatan 26 i Majorna mellan kolonilotterna och Slottsskogen. Inne i klubbstugan möttes jag av snygga SF-affischer som Louise Bengtsson Rylander köpt från en filmuthyrning, ett dukat långbord, ett bokbord där en stor maskot i form av en kalkon tronade, samt ett gäng glada ansikten från Club

Cosmos. Dessutom hade ett fan masat sig ända ifrån Malmö för att få vara med oss. Roligt! Vi fick alla varsitt visitkort av Peter Bengtsson att fästa på tröjan/skjortan där det stod skojiga fågelnamn såsom Fyllkaja, Skattmå, Cylinderfink och Kemilabb. Jag valde Snofsvippan. Louises öppningstal följdes av en Darth-tävling där man skulle pricka Darth Vaders näsa med pilar, och medan man väntade på sin tur kunde man plita ner några rader på stafettnovellen, där den enda regeln var att fåglar på något sätt skulle finnas med i åtminstone varannan mening. Inte så lätt som det verkade! Men jag lyckades bidra med en hel del; här ett litet smakprov:

När skeppet nådde atmosfären försökte kapten Pike glidflyga det likt en stor albatross, men eftersom ena motorn delvis var borta var det svårt med jämvikten. Med ett hiskeligt brak buklandade skeppet på den steniga marken likt en berusad svan.

”Jag sa back i maskin”, vrålade kapten Pike ilsket, ”inte maskin i backen, era hönshjärnor!”

”Om du inte var en sån stridstupp så hade vi inte hamnat i den här situationen från första början”, sa Mr. Spock stilla. ”Men nu får vi åtminstone lite ANDrum här nere på planeten eftersom klingoner-nas radar inte kan upptäcka oss här.”

Sören Cardfelt vann Darth-tävlingen och därefter följde en diskussion om boken *Bilbo* och i synnerhet om filmen baserad på den som skulle få premiär en månad senare, och sedan om de där middagspillrena som varit så utopiska på 1960-talet, men som fått ge vika för mer jordnära kost. Därefter var det bankett med *gagh* (kallskuret), *flarn* (chips), *soylent green* (potatissallad) och *bankettpiller* (smågodis) och många var glada över att det fanns en bar där man kunde köpa en god öl till maten, samt även vin och gin&tonic som kvickt tog slut. Till dessert: snabbt smältande glass! Lars-Göran Johansson underhöll oss med skönt gitarrspel och roliga visor med SF-tema, såsom Tom Paxtons lilla stycke om Pluto som inte längre räknas som en planet.

Lars-Göran Johansson spelar gitarr under Konfink 2012. Runt bordet ser vi bland andra Sören Cardfelt, Peter Bengtsson, Johan Frick, Thomas Olsson, Inge Larsson, Madelene Johansson, Louise Bengtsson Rylander, Lars Junell och Anette Rylander. Foto: Ingemar Nordgren.

Efter maten hade vi en seminariediskussion om vad vi vill se på Club Cosmos jubileumskongress 2014. Jag föreslog 3D-skrivare, eftersom den är nära släkt med replikatorn i *Star Trek*. Efteråt tillkännagavs att Helena Kiel vunnit Peters tipspromenad som var riktigt klurig då ingen hade alla rätt. Därefter läste Louise upp stafettnovellen där sju personer bidragit med texten, det blev i alla fall en A4-sida full. Så började bokauktionen där man ropade in de böcker man ville ha. Vissa böcker blev tämligen dyra, till exempel tegelstenen full med Lovecraft-noveller medan andra blev busbilliga såsom den jag köpte för en femma: *Ready Player One* av Ernest Cline, som faktiskt var en kul, nördig bok som utspelas i klassiska dataspelsmiljöer och i filmen *Wargames* från 1983. Lars Junell köpte en bok av mig som han sedan om och om igen la till försäljning och till slut införskaffade, den första delen i min fantasy-trilogi *Maktens tiaror*.

Därefter höll vi en debatt om frånvaron av klassiska utomjordingar i modern SF som numera oftast handlar om människor i en nära framtid eller om *first contact*. Det kan bero på att de utopiska visionerna om rymdfärder till fjärran världar kan ha falnat betänkligt i skuggan av terror- och klimathot. Därefter traskade jag hem för att jag blev sömnig och kunde därför inte närvara vid diskussionen om den omotiverade nakenheten i SF och fantasy, där man utgick från *Skylark*-serien av E.E. ”Doc” Smith och *Barsoom*-serien av Edgar Rice Burroughs. Och inte heller kunde jag mingla med Mats Pekkari i baren till midnatt, men jag förstod att resten av kvällen hade varit lika trevlig som när jag var där, en skön och härligt gemytlig tillställning där omkring tjugo personer deltog.

* * *

En kalaspingla på Konfest av Sandra Petojevic

En solig eftermiddag 2 november 2013 traskade jag återigen med glada steg till Argostugan på Ekedalsgatan för att denna gång vara med på Konfest. Jag kom så tidigt att Helena Kiel, Jan Fransson, Mats Pekkari, Thomas Olsson och Louise Bengtsson Rylander precis hade hunnit dekorerat klart lokalen med snygga servetter, värmeljus samt fjolårets affischer, och de började genast sätta igång med maten som denna gång var mycket ambitiös jämfört med andra KalCon-kongresser. Årets tema var ju ”fest” och därför skulle det ingå en tre-rätters italiensk middag, något som visade sig betydligt enklare att planera än att laga. Middagen skulle bestå av parmaskinka med honungsmelon till förrätt, spenatravioli med kyckling i svamp-ädelostsås samt grönsallad med oliver och pesto till huvudrätt, och massor av glass, skorpor och kakor till efterrätt. Ett av problemen var dock att den av arrangörerna som var bäst på matlagning – Peter Bengtsson – hade en programpunkt alldeles före middagen. Det var nämligen han som skulle intervjua Patrik Centerwall som nyligen fått sin novellsamling utgiven.

Intet ont anande hade vi den sedvanliga pilkastningen och därefter Peters trevliga och intressanta intervju med Patrik som dessutom läste högt ur sin nyutkomna bok, en dystopisk novell där Hisingen blivit helt isolerad och idkade smuggelhandel. Under tiden höll Louise, Helena, Jan, Mats och Thomas ett litet rådslag/krismöte i det inre rummet i lokalen. Strategin blev som följde: Mats skötte baren, Helena och Thomas började med pastan samtidigt som Louise och Jan satte sig i det inre rummet och började ordna med allt som inte behövde serveras varmt. Efter intervjun och Patriks högläsning följde en paneldebatt om hur styvmoderligt svensk SF behandlas av förlagen, medan Louise och Jan gjorde i ordning alla förrätter och la upp dem på tallrikar: två rullar parmaskinka med en melonklyfta. Det såg snart rätt lustigt ut i det inre rummet, eftersom varje liten yta som inte var golv blev full med tallrikar, skärbrädor, skålar och mat. När Louise och Jan blev klara med förrätterna och de kalla delarna av middagen började de att bära ut dem till oss som satt vid långbordet. Brödet och salladen ställdes på hopfällbara bord som ställdes fram vid baren. Thomas tog över och satte sig i det lilla rummet och började skära upp all kyckling vilket tog en ryslig tid. Samtidigt tog Lars-Göran Johansson fram gitarren och sjöng ett par av sina roliga låtar såsom Paxtons Pluto-låt i repris från i fjol och därefter läste jag upp stafettnovellen där man skulle nämna saker som hade med fest och kalas att göra. Novellen handlade om Captain Kirk på en brakfast hos Kejsar Ming där han och Dr. Bones super till och möter både Flash och Flesh Gordon och får påhälsning av en liten jävel (!).

Det såg lite illa ut, men de tappra arrangörerna lyckades få ut maten i rättan tid. Den blev som vi hade tänkt oss – och dessutom jättegod! Alla åt så mycket att de knappt orkade med den ännu digrare efterrätten som avnjöts under en rejält stor bokauktion som tog mer än en timme i anspråk. Där hade Lars Junell och jag bidragit med flest böcker och Lasse hjälpte också till att auktionera ut dem. När jag lämnade kalaset vid halv tiosnåret på kvällen pågick diskussionen om te, kaffe eller alkohol är den bästa författardopingen. Man blev på gott humör

i flera dagar efteråt, så jag ser verkligen fram emot fler sådana här små mysigt informella och gemytliga kongresser. Jag tackar alla gäster och arrangörer, i synnerhet alla de tålmodiga som planerade, ordnade och därefter plockade undan, städade och diskade!

PARAD TILL SF-BOKHANDELN

Louise Bengtsson Rylander

Det har varit svårt att samla olika fantasy- och science fiction-föreningar till gemensamma aktiviteter. Även om de har haft närbesläktade intressen har de många gånger varit fokuserade på sina egna interna angelägenheter, så också Club Cosmos. Därför har det inte alltid skett ett särskilt stort utbyte mellan Göteborgs fans. En händelse som lyckades gå direkt emot den tendensen är däremot paraderna som SF-Bokhandeln ordnade år 2013.

Eftersom bokhandeln skulle flytta till nya lokaler bestämde de sig för några olika PR-jippon. Ett av dessa var ett tåg, lett av musikorkestern Göta Lejon och olika karaktärer ur *Star Wars*, som skulle utgå från den tidigare lokalen till den nya. Reklam och information gick så ut där alla intresserade ombads att delta och helst att klä ut sig. De som hade en handduk (för att hedra Douglas Adams bok *The Hitchhiker's Guide to the Galaxy*) eller en syrenkvist (taget ur Terry Pratchetts *Discworld*-böcker) fick rabatt i den nya butiken. Jag kastade på mig en handduk med texten "Don't panic!", något som jag knappast var ensam om, och en syrenkvist som jag ideligen tappade tills jag lyckades pracka på den på ett annat fan.

Men det som var mest spännande, det var inte att se de nya lokalerna eller att få rabatt i kassan, det var att träffa alla de olika fans som dök upp. Redan innan jag kom fram till samlingsplatsen var jag uppspelt. På vägen stirrade jag på människorna som trängdes utmed Göteborgs gator. Var det möjliga fans som jag såg? Skulle de till samma ställe som jag? I Kompassen stötte jag på två personer med handdukar över axlarna som jag nickade åt. Däremot hoppade jag till när jag i folkvimlet såg en svartklädd, solglasögonprydd man som tycktes smussla

med någon form av skjutvapen. Lyckligtvis var det bara en utklädnad, möjligen en *Terminator*-inspirerad sådan.

Väl framme gick jag till klungan av cosmoiter som hade koncentrerats under ett baner tillverkat av Helena Kiel. På det stod, med stora bokstäver; ”Gör som Club Cosmos: Köp böckerna på SF-Bokhandeln”. Mithlond hade samlats nära oss och det hade också en medeltidsförening som dök upp iklädda riddarrustningar. Resten av de närvarande bestod till största del av olika intresserade, inte alltid med en klar klubbtilhörighet. Där fanns zombies, monster, robotar, besättningsmedlemmar från *Star Trek*, anime-karaktärer och en och annan reinkarnation av Dr. Who.

Under själva paraden pratade vi med olika fans. Mats Pekkari och jag passade på att dela ut reklam om Club Cosmos i form av visitkort, samtidigt som Jan-Olof Nyman ideligen lyckades glömma att göra detsamma. Eftersom vädret var fint så fanns det också en stor mängd människor som kantade vår väg och tittade på det spektakel som vi utgjorde. Väl framme bröts ordningen upp och alla försvann in i den nya lokalen.

Jag vet inte om något liknande arrangemang kommer att återkomma i framtiden, men jag hoppas verkligen det. Till skillnad från många andra planer och aktiviteter lyckades denna parad faktiskt samla olika fans med mycket skilda intressen. Det var en uppsluppen stämning, där deltagarna var glada och intresserade av att se nya människor och fanniska tillhörigheter. Kanske kan jag, genom att skriva dessa rader, uppmuntra till fortsatta parader.

Parad till SF-Bokhandeln år 2013. Fanbärare var Helena Kiel och Sandra Petojevic. På bilden syns även, från vänster, Anette Rylander, Jan-Olof Nyman, Hans Bengtsson, Mats Pekkari, Patrik Centerwall, Elliot Centerwall, Thomas Olsson och Louise Bengtsson Rylander. Tyvärr kom inte Martin Andersson, Jim Persson-Melin och Malte Melin med på bild. I fjärran syns Mithlonds svarta fana. Foto: Alf Rynefors.

PICKNICKAR OCH VANDRINGAR

Peter Bengtsson

Någon gång i forntidens dimmor utgick det ett påbud att hela Cosmos skulle plocka med filtar, mat, dryck och ett glatt humör för att hålla picknick – och så blev det. Årtalet för den första picknicken är osäkert, men sedan början av 1990-talet har de varit en återkommande aktivitet.

Den nu för tiden oerhört traditionstyngda Cosmos-picknickens ursprung är med andra ord förlorat i tidens dimmor, men vad som är mer säkert är att detta evenemang återkommit söndagen efter midsommar i år efter år – eller i alla fall de år som vädret tillåtit. Om det varit alltför spännande eller fuktigt väder så har olika alternativaktiviteter planerats och ibland även genomförts, exempelvis besök på museer och andra utflyktsmål med tak.

En traditionell picknick börjar med att de tappra, entusiastiska och av picknick-korgar nedtyngda deltagarna samlas vid Linnéplatsen för att sedan i samlad trupp promenera mot Slottsskogen och platsen för picknicken strax nedanför Naturhistoriska museet.

Väl framme vid picknickplatsen är det ingen som dukar under, för det dukas upp den ena läckerheten efter den andra. Efter många års träning får man nog konstatera att deltagarna vet hur en picknick ska förberedas även om författaren själv har sett alla slags tilltugg – från en ensam banan till en festmåltid med förrätt, huvudrätt och efterrätt ackompanjerat av viner och andra drycker.

Nu kan man kanske tro att picknicken endast är en tillställning för inbitna entusiaster med en stor samling rutiga filtar och picknick-korgar för alla väder, men så är inte fallet. Precis som klubben i stort så är nya deltagare välkomna – men har man en ensam frukt som måltid på picknicken så är risken att man blir erbjuden en smakbit eller två.

Midsommarpicknick i Slottsskogen år 2005. På bilden syns bland andra Sven-Arne Andréasson, Ni Xiao Andréasson, Janne Ekman, Rolf Helmstein, Mia Ekman, Malin Ekman, Anna Ekman, Elisabet Setterborg, Gabriel Setterborg, Peter Bengtsson, Anette Rylander och Hans Bengtsson. Foto: Louise Bengtsson Rylander.

Vare sig det var inspirerat av picknicken eller någonting annat så hände det sig hur som helst 2010 att klubben genomförde en annan spännande utomhusaktivitet i Slottsskogen: en planetvandring. Visserligen var det så att klubben haft olika aktiviteter till och från – exempelvis synades ostindiefararen Götheborg 2001 och 1995 besöktes dinosaurieutställningen på Naturhistoriska museet i Göteborg – men en planetvandring hade inte genomförts sedan 1981.

För ovanlighetens skull innehöll den här aktiviteten en inte helt oansenlig mängd promenerande och medlemmarnas pigga och glada utrop över denna motion överrumplade tillsynes såväl arrangörerna som deltagarna.

Nu kan man givetvis fråga sig vad en planetvandring är – och det är en bra fråga. Enklast är nog att börja med att berätta att det vid Naturhistoriska museet finns en badbollsstor modell av Solen och att det på vägen ned därifrån återfinns små modeller av planeterna i solsystemet. Modellen är skalenlig (skala 1:2 000 000 000) och de innersta planeterna nås efter endast ett par meters promenad medan dvärgplaneten Pluto (som när modellen byggdes fortfarande betraktades som en riktig planet) ligger ungefär tre kilometer bort.

Planetvandringen 2010 sträckte sig dock inte över hela solsystemet utan gick från Solen till Saturnus via diverse äventyr i asteroidbältet. Under promenaden underhölls deltagarna dessutom av musik och tilltugg för varje planet, samt en alltför lätt tipspromenad där Martin Andersson och Thomas Olsson båda gick till final och fick utslagsfrågor om författaren Sture Lönnerstrand. Vid Saturnus var det så dags att plocka fram grillar och på dessa tillreda korv för att återställa krafterna efter den (måttligt) påfrestande vandringen.

Då planetvandringen 2010 blev mycket lyckad och framför allt uppskattad genomförde klubben ytterligare en planetvandring året därpå den 21 augusti – denna något fantasilöst men dock beskrivande känd som ”Planetvandringen 2011”.

Planetvandringen 2011 gick i motsats till den året innan från kanten på solsystemet in mot Saturnus (där de båda planetvandringarna möts). De hurtigaste deltagarna vandrade först till platsen där Pluto skulle finnas – varpå det upptäcktes att Pluto inte längre var en planet och därför saknades – och sedan vidare in mot Neptunus och övriga planeter. Strax innan Uranus anslöt sig de mindre hurtiga medlemmarna och promenerade (respektive rullades för de yngsta) vidare genom solsystemet.

När sällskapet så småningom anlände till Saturnus var det återigen dags att som avslutning på en alltigenom trevlig planetvandring grilla korv och umgås i den pittoreska Slottsskogen. Som fotnot kan även nämnas att det uppstår en lätt märklig doft om man släcker en grill med sockerdricka.

Club Cosmos har dock inte begränsat sig till promenader i solsystemet, utan även dristat sig ut på stadsvandring. År 2013 inföll 90-årsjubileet av Albert Einsteins tal i Göteborg. Kanske för att fira detta – eller kanske för att se på resterna av 1923 års Göteborgsutställning – så gav sig Club Cosmos på dagen 90 år och en månad efter Albert Einsteins tal ut på en vandring genom berg, dalar, ruiner och relikter för att beskåda resterna av ett av de mest påkostade spektaklen i Göteborgs historia.

Även denna gång visade sig klubbens medlemmar entusiastiska och efter samling vid Näckrosdammen så följde vi på omvägar den gamla bergbanan upp till toppen av det närliggande berget för att där se (den av träd något skymda) utsikten, begrunda dätiden och skåla för både framtiden och för jubileumsutställningen.

Cosmoiter höjer sina glas i en skål till minnet av Göteborgs jubileumsutställning. Betongfundamentet som vi står på är en av de få kvarlevorna från den bergbana som gick uppför berget nära Näckrosdammen. Från vänster syns Peter Bengtsson, Thomas Olsson, Louise Bengtsson Rylander, Sven-Arne Andréasson, Mia Ekman, Helena Kiel, Anette Rylander, Hans Bengtsson och Janne Ekman. Foto: Lars-Göran Johansson.

PRISUTDELNINGAR

Lars Junell och Louise Bengtsson Rylander

Under Club Cosmos historia har föreningen utdelat ett antal priser, ofta i samband med olika kongresser. I dag är det få som kommer ihåg alla dessa hedersbetygelser och det är inte konstigt eftersom det inte har funnits någon institutionaliserad eller regelbunden tanke bakom dem. De personer som har gjort något bra eller roligt har uppmärksamrats och många utmärkelser har skraddarsyttts för specifika tillfällen. Ett undantag är däremot Cosmoskängan.

Kängan delades första gången ut på 1970-talet och senaste gången var år 2009. Traditionellt består den av en förgylld känga med silverplakett, tillverkad av Lars Junell, men på den senaste AlcoCon kongressen hade den ändrat utseende till att bestå av två förgyllda barnkängor. Som flera andra priser inom science fiction-rörelsen är Cosmoskängan ett utmärkelsetecken som delas ut för förtjänstfull verksamhet. Det originella med kängan är däremot att motiveringen måste vara att mottagaren på något sätt har gjort ”årets tabbe”. Bland tidigare pristagare märks Sam J. Lundwall som glömde att nämna göteborgsfandom i sin bok om science fiction, Anders Palm som befann sig i Cape Canaveral vid första månskottet utan att upptäcka att världens absoluta grädda av SF-författare också var där, och Kjell Rynefors för att han trots besvärligheter fortsatte att ge ut *Cosmos Bulletin*. På senare tid har även Patrik Centerwall, kongressordförande för AlcoCon 3, fått utmärkelser. Han passade på att få barn samtidigt som kongressen planerades, något som hindrade hans engagemang. Logiskt nog var det Patriks Cosmoskänga som bestod av två förgyllda barnskor.

Cosmoskängan delades ut till Anders Palm på kongressen Fancon år 1970 i Stockholm. Sören Cardfelt nämner också denna händelse under avsnittet "Resor". Foto: Sven-Arne Andréasson.

Under jubileumskongressen Confetti 2014 är det sagt att vi återigen ska dela ut Cosmoskängan, men vem som får den återstår att se. Faktiskt så har vi i styrelsen inte bestämt pristagaren ännu, vi sitter spänt och väntar på att någon ska göra en tabbe som förtjänar en känga ...

Övriga pris som har delats ut vid flera tillfällen är Knasbollen och Merlin. Den förstnämnda utmärkelsen har gått till dem som har gjort en liten tabbe, i motsats till Cosmoskängans stora blunder och tidigare

pristagare är bland andra Kristina Hallind som har fått den två gånger. Merlin i sin tur är en hedersbetygelse för insatser inom fantasy. Priset utgjordes av en liten bronsstatyett och det har delats ut till KG Löfvander för hans arbete med The Tolkien Society of Sweden och Jörgen Peterzén för insatser inom Stockholms Tolkienförening.

Bland de utmärkelser som bara har delats ut en gång finns Oljedroppen och Club Cosmos röda tråd. Båda har gått till personer som har bidragit till en långvarig och sammanhållande verksamhet inom svensk science fiction eller göteborgsfandom. Oljedroppen har uppkallats efter en novell med titeln *En droppe olja* och den delades ut till Lars-Olov Strandberg för hans insatser inom svensk fandom. Club Cosmos röda tråd gick till Lasse Junell för hans decennielånga arbete med föreningen. Slutligen har även den tidigare ordföranden, Mia Ekman, fått en hedersbetygelse. Under föreningens 50-årsjubileum ville vi uppmärksamma hennes engagemang för klubben genom att ge henne något rejält, inte bara en liten plakett. Hon fick därför det största gosedjuret vi kunde hitta.

PUBTRÄFFAR

Patrik Centerwall

”I know no more pleasant sound than arriving at the Bird and the Baby and hearing a roar, and knowing that one can plunge in.”

JRR Tolkien i ett brev till CS Lewis
(angående Inklingarnas pubträffar).

Pubträffar är antagligen science fiction-fandoms ryggrad och det mest traditionstyngda ett SF-fan kan ägna sig åt. Och det är inte så konstigt – för vad är bättre än att slå sig ner bland goda vänner som känner samma kärlek till den fantastiska litteraturen och njuta av något gott i glaset?

Huruvida Club Cosmos under sina anrika dagar hade pubträffar får någon av den äldre generationen berätta om, men i modern historia så började det hela med att Inge Larsson (som visserligen tillhör den äldre generationen) tyckte att något saknades – regelbundna pubbesök. Inge har berättat för mig att han i stort sett satt ensam under flera år, men skam den som ger sig. Fler och fler började droppa in och vad jag har förstått så kom den stora explosionen efter SF-kongressen Conceive 2005, då fler hade fått nys om både Club Cosmos och pubträffarna.

Jag tillhörde denna skara och kommer väl ihåg hur jag första gången styrde mina steg mot The Rover, puben där cosmoiter brukar träffas, och hur det hjärtliga välkommandet snabbt blåste bort min blyghet när jag satte mig med en mörk öl tillsammans med andra fans. Här var jag hemma, här trivdes jag.

Det finns få tillfällen som på samma sätt som fandoms pubträffar har så högt i tak och där nästan vad som helst kan diskuteras. Där man hoppar runt från plats till plats, slår sig ner och tar del av några andras samtal och bidrar till att skjuta iväg ämnet åt ett helt annat håll.

Var annars än på ett pubmöte med en science fiction-förening kan man prata om så vitt skilda saker som hur man snabbast förvandlar kol till diamant (om man inte är Stålmannen) och om huruvida Paulus brev var de första fanzinen? Var annars diskuterar man *Raumpatrouille Orion* och snabblar i HP Lovecrafts böcker? Var annars bjuds det på såväl böcker som högläsning och författarföredrag?

Dessutom smids planer, planer som ibland realiseras och ibland faller i glömska. Jag gjorde själv två nummer av ett fanzine efter att ha blivit inspirerad på pubmöten och många idéer till kongresser och andra tillställningar har kläckts av den samlade eliten. En gång kom jag hem med en servett fylld av olika namnförslag på en framtida kongress. Servetten är borta, men minnet av händelsen lever kvar.

Pubträffarnas naturliga hem är The Rover på Andra Långgatan, men under en period fanns föreningen på Ölrepubliken och var också ute på en turné för att utvärdera vilken pub som faktiskt var bäst för oss. Det hela slutade med att vi återvände till The Rover.

Om det så är fem eller trettio fans som samlas är det alltid lika trevligt att dyka in på ett pubmöte. Om du så har mineralvatten eller öl i glaset har du lika kul. Om du bara vill sitta tyst och lyssna eller högljutt förkunna att Terry Brooks är bättre än Tolkien så är du lika välkommen.

Alltid den andra tisdagen i månaden. Alltid på The Rover. Alltid med Club Cosmos. Om du vill gå till ett ställe "where everybody knows your name" så ska du helt enkelt gå på pubträff med Club Cosmos. Så är det bara.

Pubmöte den 8 november 2011. På bilden syns bland andra Benjamin Wiegert, Inge Larsson, Thomas Olsson och en medlem från West Coast Trekkers. Foto: Helena Kiel.

RESOR

Sören Cardfelt och Louise Bengtsson Rylander

Under jubileumsåret kommer en stor hop cosmoiter ge sig ut på äventyr i utlandet, till världskongressen i London. I samband med detta ska vi ordna en gemensam middag för alla cosmoiter som har vågat sig dit och vi kommer att försöka ha så god koll på varandra som möjligt. Det är ju roligt om många från Club Cosmos bor på samma hotell, åtminstone underlättar det eventuella room parties.

Dessa planer är däremot inte det enda exemplet på cosmoiter ute på vift. Genom åren har vi åkt på en rad olika kongresser såväl i Sverige som utomlands. Ett exempel är den senaste världskongressen i Europa, Glasgow år 2005, där Hans Bengtsson, Janne Ekman, Mia Ekman, Rolf Helmstein, Anette Rylander, Elisabet Setterborg, Gabriel Setterborg och jag var med. Tydligt var Martin Andersson också och snurrade i kulisserna, men vi lyckades inte träffa på honom. En medlem som vi däremot inte kunde missa var Lars-Olov Strandberg som var fanhedersgäst. Det kändes både roligt och underligt att få sitta och se hans diavildsvisning av svenska kongresser inför en internationell publik.

Den vanligaste destinationen för vår förening har däremot, inte särskilt förvånande, varit Stockholm. Här har många av de större svenska kongresserna hållits och här bor eller bodde också flera av våra medlemmar som Anders Palm, Arne Sjögren och Lars-Olov Strandberg. Av dessa stockholmskongresser var det nog Imagicon år 2006 som drog den största skaran cosmoiter i modern tid, antagligen ett femtontal personer. Imagicon var också den sista gången som många av oss såg Arne Sjögren. Han var så glad och så ovanligt öppen under kongressen, vi talade om författaren Terry Pratchett, bjöd på konstiga

böcker under auktionen och åt en middag tillsammans på restaurang. Nu kan det kännas vemodigt att tänka på detta eftersom Arne inte längre finns ibland oss, men jag är glad för att vi i Club Cosmos fick den här kongressen tillsammans med honom.

Cosmoiter på kongressen Imagicon i Stockholm år 2006. Runt bordet sitter Lars-Olov Strandberg, Lars Junell, Anders Palm, Gabriel Setterborg, Hans Bengtsson, Arne Sjögren, Rolf Helmstein, Anette Rylander och Elisabet Setterborg. Foto: Louise Bengtsson Rylander.

Club Cosmos har besökt ett antal Fancon-kongresser i Stockholm och det är från Fancon 1970 på KTH som en mycket spännande kongressrapport av Sören Cardfelt kommer. Vad som skiljer den från de övriga är att den inte är skriven efter kongressen, det är inte en summering eller ett eftermäle utan en uppteckning av vad som händer, när det händer, skriven mitt under brinnande kongress. På så sätt ger den korta ögonblicksbilder som är svåra att skapa i efterhand.

Fancon 70: Spridda intryck från en SF-kongress av Sören Cardfelt

Vi åker tåg upp till Stockholm senvåren 1970 för att delta i den stora kongressen. Vid tåget möter oss givetvis Lars-Olov Strandberg, som har slutat sitt arbete lite tidigare för att hinna hit.

Så installerar vi oss hos våra värdar, kopplar av några timmar innan välkomstpartyt och ser på diablerer hemma hos Strandberg. Han brukar ju komma ner och visa sina bilder från Stockholm och så är det första som händer när man kommer upp, att Strandberg visar bilder ifrån Göteborg. Anders Palm pratar på som vanligt och han har bullat upp i skafferiet.

Välkomstpartyt består mest av göteborgare och inre gänget från Stockholm. Vi går runt och pratar med folk, ”träffar fansen” trots att skrällig discomusik stör samtalen. Här möter vi Arne Sjögren som lever upp samtidigt som Kjell Borgström sitter i ett hörn och myser. Han ser precis ut som en stor brumbjörn, som snart ska gå i vinteride: mått, belåten och godlynt. I baren står Mats Linder, John-Henri Holmberg och Mekki och säljer öl, sprit och korv. Ulf Westblom springer omkring med en stor orange namnskylt och Per Insulander försöker se intellektuell och ”svår” ut, men det är han för snäll för att lyckas med. Göteborgarna tränger på och käkar upp all korv och planer välvs för framtiden.

Sen åkte man hem och återkom dagen därpå. Mats och John-Henri hoppades att vi skulle trivas. Jojo, det skulle man nog, annars fick man skylla sig själv. Thé och kaffe sen, titta på konstutställningen. Var fanns Rudy der Hagopians grejor? Ah där. Och Kristina Hallinds? Sköna, mysiga. Hans Arnolds teckningar då? Så synd att han inte kunde komma, men hans teckningar är härliga i sin kusliga, morbida fantasi. Tråkigt för Lasse Junell som hade med sig *Monsterland* upp och ville ha den signerad.

Mera föredrag, så klart mycket intressanta. Stolar knarrar, folk kommer och går i dörren (den borde verkligen ha smorts), solen skiner in genom fönstren och röken stiger mot taket. Varmt och hett, man längtar efter en öl, eller kanske en kopp thé? Ska man ta en bild på föredragshållaren? Vad sa han egentligen i sista meningen, är det värt att notera? Och vad tusan menar den där lille killen med att komma in när föredraget är slut och sedan ställa idiotiska frågor? Stumfilmen som följer efter föredraget är påfrestande för tålmodet, särskilt som tempot i den är uselt. Skönt när den är över.

Middagspausen är välkommen, jag är utsvulten. I ett stort och glatt gäng rusar vi iväg och lyckas hitta en restaurang, där vi får både plats och mat. Vi stormar fram på gatorna på tillbakavägen. Arm-i-arm-i-arm, åtta stycken cosmoiter. Trumpna stockholmare tittar på oss utan att dra på smilbanden, men vänder sig om och stirrar när vi passerat. Vi leker Följa-John i en snirklande rad. Ingrid Rynefors sacker efter och ser förebrående på mig, som leder det hela.

Sen tittade vi på *King-Kong* – ett jättecharmigt monster till förvuxen apa. Publiken jublade när han räddade flickan.

Hem till Anders tillsammans med Arne. Gamla minnen drogs upp tillsammans med vinkorken och någon spillde på mattan. Théet rann snabbt ner och smörgåsarna åts upp. Gitarren plockades fram och Tolkien-visorna rullade snart genom rummet, även Lasse sjöng. Sam Gamgi deklamerade sitt ökända poem ”Olifant” under tråkningar och jubel från åhörarna. Skön stämning. Brasan flammade i kaminen och klockan blev mycket.

Härlig morgon. Vi traskar genom stan för Lasse ska ha nåt magasin. Finns ej. Jag hittar i stället en Lankhmar-historia av Leiber i *Magazine of Fantasy & Science Fiction*. Lasse, Sven-Arne Andréasson och jag promenerar i solgasset till Sibyllegatan, där jag köper thé. Det luktar underbart i affären; rökelse, thé och annat stämningsskapande.

Raskt upp till kongresslokalen sen, där vi pliktskyldigast tittar på *Den Stora Nattens Vålnad*.

Lyckas prata in mig hos Mekki i köket där jag säljer öl, läsk, kaffe och bullar, samt placerar in en flaska "bjudvin" i kylskåpet. Hittar en kaffekanna som jag lyckas brygga thé i, härligt grönt kinesiskt thé. Springer runt och portionerar ut och lyssnar därefter på John-Henris föredrag som är lärt och litterärt som väntat. Mats gör också stort intryck på mig.

Vi äter middag på Minerva. Dyrt, men gott. Hans Lagerhall äter sniglar som faktiskt ser riktigt goda ut.

Niebelungen var underbar. Härliga romantiska stämningar som fick mig att tänka på engelska poeter som jag skulle velat läsa. Katrin Bjerrome översatte åt mig, när jag inte förstod. Men filmen var lång i all sin skönhet och efter Siegfrieds död gick jag och öppnade "bjudflaskan". "En klunk åt dig, en åt mig och en åt honom."

Folk klädde ut sig. Plötsligt upptäckte vi att det måste vara fullmåne, för Kjell Borgström hade förvandlats till en hemsk varulv. Strandberg gick omkring i baby-bonnet och tog bilder på vimlet. En hop skrikigt klädda alver klampade omkring medan göteborgarna nöjde sig med sin "vanliga" utstyrsel. Övriga visade sig bestå av en utomjordisk varelse som läste dikter av Kjell Borgström. Därefter flyttade vi ner i Saloonen. Jonny Larsson och jag pratade film, samtidigt som Mekki kokade korv.

Sista dagen var det serier. Inte så intressant, tyckte jag. Såg Kalle Anka spela flöjt och resa tält och pratade med SF-fansen. Lugn, skön och slapp stämning. John-Henri och Mats pustade ut. Vi drack thé och samlade oss inför middagen.

Äta med pinnar ser spännande ut. Får väl försöka. Ingen risk att man blir fet då, det tar ju en ryslig tid att få någonting i sig. Prisutdelning, visst ja, jag ska ju också dela ut pris. Klinga i glaset och stå upp. Vad skulle jag säga nu igen? Strandberg ser glad och förlägen ut när han får priset Oljedroppen. Han uppskattar det. Kul. Tusan också, nu uttalade jag Katrins efternamn fel! Nåja, hon ler ju i alla fall. Fler pris. Lasse gör succé. Cosmoskängan är verkligen fin och Anders fattar galoppen och är road. Får man thé, tro? Ja minsann, men det dröjer.

Synd att behöva rusa iväg och lämna alla fansen. Undrar om det blir roligt på efterpartyt?

Åka tåg. Var är våran vagn? Var är dom andra? Jonny och jag går igenom intryck från kongressen. Vad mycket bagage det är. Skönt att lägga sig på sin sovsäck uppe på bagagehyllan och sova. Va, får man inte ligga här? Men konduktörn ... Var är vi nu?

Äntligen hemma.

Club Cosmos medlemmar har besökt många kongresser i Stockholm, bland annat två Fancon-kongresser på 1970-talet. Ovan ser vi en delegation cosmoiter bestående av Eija Korkka, Eduard Lukschandler, Lars Junell och Georg Kjølvik när de besökte en av dessa.

Foto: Sven-Arne Andréasson.

SPEL OCH SÅNT

*Fredrik Setterborg, Alexis Riise-Birger
och Louise Bengtsson Rylander*

En halv trappa ner från köket i lokalen på Majorsgatan hade vi, de yngre förmågorna i Club Cosmos, våra aktiviteter under början av 1980-talet. Rummet var enkelt men tillgängligt och man passerade det på vägen ner till baren där de äldre medlemmarna samlades senare på kvällen. Det som utspelade sig här var spännande äventyr där riddare och drakar slogs, krigslistor planerades och fantastiska världar skapades. Kort och gott var det i dessa lokaler som vi spelade bräd- och rollspel.

Detta var en intensiv tid för oss. Samma år som Club Cosmos flyttade in till Majorsgatan öppnade nämligen spelbutiken Wizard på Järntorget. Där såldes flersidiga tärningar som såg ut som ädelstenar och miniatyrer som inte liknade de tråkiga gamla tennsoldaterna utan i stället var formade som riddare, trollkarlar, orcher och alver. Här fanns en helt ny värld och den bara väntade på oss yngre cosmoiter.

Vi införskaffade snart en mängd spel som vi drog med oss till Majorsgatan. Dessa var allt ifrån brädspel som Cosmic Encounter, Junta, Circus Maximus, Titan, Ogre och Car Wars till rollspel som Dungeons & Dragons, Traveller och Call of Cthulhu. Av dessa var D&D särskilt populärt. I detta klassiska fantasy-rollspel skapade vi våra karaktärer och rollfigurer vilka upplevde det ena äventyret efter det andra i den värld som spelledaren målade upp med berättelser och kartor. Intresset låg alltså främst på rollspel, men brädspelsturneringar med Junta och Circus Maximus var också viktiga.

Förutom spelen hittade vi på flera olika saker och det var en hög aktivitetsnivå på Majorsgatan. Vi ungdomar låste upp lokalen varje tisdag och stod därmed för en kontinuitet som säkert uppmuntra-

de till spontana besök även av andra medlemmar. Det var också vi som byggde en mycket uppmärksammas mur av Olof Möller-böcker. Detta var tänkt som en kul grej, men också lite av en knäpp på näsan till de i Club Cosmos som vi uppfattade som lite väl allvarliga eller snobbiga. Utan att de äldre cosmoiterna fick reda på något, staplade vi alltså bok efter bok på varandra och lyckades på detta sätt helt mura igen en dörr mellan två av de mindre rummen på Majorsgatan. Det var närmare 600 böcker som gick åt till denna omreovering. Vem exakt det var som gjorde detta spratt, och varifrån böckerna kom, har alltid varit ett mysterium – för de flesta.

Dessa upptåg och spelande skedde under en kort men intensiv period som varade i två år (1981-82). Därefter fick vi spelare möjligheten att samlas i egna lokaler och grunda vår egen förening, Fenris, under takåsarna på Viktoriaskolan. Tyvärr kollapsade Fenris efter några år, det var för dyrt med lokalerna och det tog sin tid innan bidragen från kommunen dök upp. Efter detta splittrades gänget. Några av oss blev kvar som medlemmar i Club Cosmos, vissa fortsatte att spela tillsammans utanför CC och Fenris och några försvann, men intresset för spel finns fortfarande kvar.

Men det var alltså i Club Cosmos det började, i ett litet rum på Majorsgatan. Kärngänget var spelare som Ulf Börgesson, Niklas Hildebrandt, Lars-Erik Holmqvist, Valdemar Kaling, Robert Ljung, Mikael Olsson, Alexis Riise-Birger och Peter Wessman för att nämna några, alla då i övre tonåren. Det fanns också några yngre entusiaster som Fredrik Setterborg och en del äldre som Anders Blixt, Gordon Boggon, Tommy Johansson och Clas Kristiansson. Vi hittade alla till Club Cosmos på olika sätt, exempelvis genom annonsering i spelbutiken Wizard eller genom att bli meddragna av någon vän. Men hur vi än kom med i detta gäng, och vad som än hände sedan, så var tiden på Majorsgatan mycket rolig och minnesvärd.

TENTAKLERSAMARBETET

Louise Bengtsson Rylander

Det finns många bra projekt och planer som har startats inom svensk fandom. Ett av de mer lovande började som en lös idé under en paneldebatt på kongressen Conceive år 2005 och tanken var att skapa ett samarbete mellan de olika SF- och fantasyföreningarna i Göteborg. Detta skulle leda till att olika människor kunde mötas och utbyta erfarenheter, aktiviteter skulle kunna planeras så att de inte krockade, och alla skulle bli mer uppmärksamma på vilka föreningar som faktiskt fanns i Göteborg.

Idén stannade inte vid kongressen och efter hand anslöt sig fem klubbar till samarbetet. Dessa var science fiction-föreningarna Club Cosmos, Interstellar Alliance, Lexx-O-Rama och West Coast Trekkers samt Tolkienföreningen Mithlond. När projektet så började ta fastare form behövdes ett namn. De involverade sökte efter något ord eller någon företeelse som kunde förena de olika klubbarna, något som fanns representerat inom både SF och fantasy. Namnet fick i slutändan bli Tentakler, mycket passande för ett samarbete där olika föreningar sträckte ut sina känselspröt för att finna varandra.

År 2006 hölls så ett uppstartsmöte i en liten källarlokal i Majorna, och alla de fem föreningarna fanns representerade. Vi presenterade oss för varandra en efter en med namn och klubbtilhörighet och en PowerPoint-presentation redogjorde målen för tentaklersarbetet. Denna presentation minns jag faktiskt ingenting av, det jag kommer ihåg är däremot att jag hade roligt och att det bjöds på en mycket intressant efterrätt. Att använda grön spagetti för att symbolisera tentakler var festligt, men det kanske inte fungerar så bra tillsammans med vaniljglass. Den konstiga desserten till trots så var detta möte mycket

lyckat. Många av de närvarande hade aldrig träffat några fans från de andra föreningarna och jag tyckte att det var både spännande och intressant. Det fanns också en stark känsla av att Tentakler var starten på något nytt, att framtiden låg öppen. Nu skulle olika aktiviteter hållas, föreningarna skulle komma närmare varandra, och en ny tid för göteborgsfandom skulle inledas.

Tentaklersamarbetet ledde till många positiva saker. Man startade en hemsida där föreningarna kunde lägga upp sina olika aktiviteter. Här skulle alla intresserade kunna se vad som hände och planera därefter. Tentakler organiserade också en kongress, Conviction 2007 i Göteborg. I kongresskommittén ingick representanter från de fem klubbarna och samarbetet presenterades i programboken. Under själva kongressen smyckades baren med krukor fulla av gosedsjurstentakler, och om jag inte minns fel så delades det även ut ett tentakelpris.

Tyvärre blev Tentaklersamarbetet inte så långlivat. Kanske fanns det inte en tillräckligt stark koppling mellan föreningarna, en plattform som alla kunde stå på. Den hemsida som startades hade kunnat fungera som en sådan, men antingen var den för okänd eller för komplicerad att uppdatera. Ytterligare en möjlig anledning till att samarbetet föll ihop var att några av de ingående klubbarna inte var tillräckligt livskraftiga. Både Lexx-O-Rama och Interstellar Alliance har nu somnat in och de hade inte många medlemmar när de var aktiva.

Effekterna av Tentaklerprojektet finns däremot fortfarande kvar. De olika föreningarna är inte lika isolerade som förut och i Club Cosmos nuvarande styrelse finns det cosmoiter som också är medlemmar i West Coast Trekkers och i Mithlond. Jag får faktiskt erkänna att jag inte heller har förlorat tron på att någon form av Tentaklersarbete ska återuppstå. Antagligen skulle det ske i en annan skepnad, men förhoppningsvis krävs det inte mycket för att det ska hända. En aktivitet som har fått mig att hoppas var SF-Bokhandelns parad som hölls år 2013 i Göteborg. Under paraden dök plötsligt föreningar upp som aldrig hade varit med i Tentaklerprojektet. Här fanns en medeltidsklubb representerad och en stor grupp manga- och anime-fantaster

som alla marscherade för samma sak och mot samma mål. Kanske är detta framtiden för Göteborgs fans av olika tillhörighet, att samlas runt en gemensam aktivitet.

Tentaklarmötet år 2006. Ett gäng deltagare har samlats runt ett bord fyllt med gamla fanzines. På bilden syns cosmoiterna Asbjörn Nejman, Lars Junell (iförd Club Cosmos-skjortan) och i bakgrunden Jan-Olof Nyman. Övriga deltagare var bland andra medlemmar i West Coast Trekkers. Foto: Peter Bengtsson.

TOLKIENFESTEN

Patrik Centerwall

Länge var Club Cosmos djupt sammankopplad med en annan förening, en syskonförening om man så vill, eller kanske ännu mer passande – ett skott från det träd som den lilla föreningen hade växt upp till att bli mot slutet av sextiotalet.

Denna förening var snarare inriktad på fantasy än science fiction, och naturligtvis inte vilken fantasy som helst. Jag tänker förstås på The Tolkien Society of Sweden, som faktiskt var den första Tolkienföreningen i Europa och som, även om det är en förening som är avsmunad, är anfader till flera av de Tolkiensällskap som i dag finns i Sverige.

Vad jag har förstått genom att prata med dem som var med på den tiden så började det hela när Anders Palm och Gabriel Setterborg satt och diskuterade vem som var den främste fantasy-författaren. Anders vidhöll bestämt att ingen kunde mäta sig med Robert E. Howard och hans episka berättelser om Conan barbaren. Gabriel log och undrade om Anders hade hört talas om en viss JRR Tolkien.

Av någon anledning, oklart vilken, hoppade Anders rakt på *Sagan om de två tornen*, och blev helt såld på det han lär ha kallat för ”en mix av Wagner och Nalle Puh”. Anders blev i alla fall eld och lågor och fick den briljanta idén att Club Cosmos skulle arrangera en fest med tema Midgård. Det var vanligt att det arrangerades temafester på den här tiden, men ingen kunde väl ana vilket gensvar det skulle få.

Gabriel var inte med och arrangerade festen, utan Anders vapendragare blev istället Arne Sjögren, men även fler lär ha varit inblandade. Inte bara medlemmar i Club Cosmos bjöds in, utan inbjudningar sattes också upp lite här och där på Göteborgs universitet. Alla intresserade välkomnades att fira Saurons fall på värdshuset i Bri den 25 mars

1968, där man för en enkel festgård bland annat bjöds på ett äpple och ett stopp piptobak. Det kom ungefär 34 personer, och de flesta var utklädda till gestalter ur Tolkiens värld. Enligt rapporten var det en väldigt bra könsfördelning, vilket inte var så vanligt på Club Cosmos sammankomster.

På värdshuset serverades det öl och smörgåsar, och underhållningen bestod bland annat av en kamp mellan den ljusa och den mörka sidan, kostymtävling samt gitarrspel. KG Löfvander var en av dem som spelade och han hade tonsatt några av Tolkiens dikter.

Festen blev en succé, och när KG Löfvander, Anders Palm, Arne Sjögren med flera träffades några dagar senare väckte Anders tanken om att bilda en Tolkienförening medan han puffade på sin pipa. Tanken föll i god jord och snart föddes The Tolkien Society of Sweden. Förebilden kom från The Society of Creative Anachronism samt The Tolkien Society of America som grundades 1965 (den brittiska föreningen såg dagens ljus först 1969). För att vara medlem i föreningen skulle man ta ett alias, det vill säga gestalta en karaktär från Tolkiens värld. KG Löfvander tog aliaset Vidstige, Anders Palm kallade sig för Sine Nomine av Istari orden (då *Sagor från Midgård* inte var publicerad visste nog ingen utanför Tolkiens familj namnet på de två blå trollkarlarna) och Arne Sjögren beslöt sig för att gestalta Gollum.

TTS, som den svenska föreningen ofta förkortas, blev en stor framgång redan från starten. Anders Palm flyttade österut där han tillsammans med några andra stockholmare, och efter en del påtryckningar från medlemmar i Club Cosmos, bildade ytterligare en Tolkienförening – närmare bestämt Forodrim, som än i dag lever och frodas.

TTS höll ett antal fester flera gånger om året, studerade Tolkiens värld och verk och skickade födelsedagshälsningar till författaren under de år han fortfarande var i livet. Återkommande festligheter var dvärgagillet i Högsbo pegmatitbrott och det årliga firandet av Saurons fall. I dag är det nog inte så många som lyfter på ögonbrynet när de ser någon komma gående i en fotsid mantel, men i början av sjuttioalet var det inte så vanligt, så det finns flera historier om när motionärer

och andra skogsvandrare blev förskräckta om de råkade på föreningens medlemmar.

Länge var Club Cosmos och The Tolkien Society of Sweden djupt sammanflätade. Aktiviteter låg oftast samma helg så att besökare utifrån kunde gå på båda föreningarnas sammankomster.

Det gick vilt till på de första TTS-festerna. Av någon anledning, som kanske var tydligare då än vad den är nu, stryper Gandalf (Lars Junell) här Esmeralda Vinbock (Ingrid Fryxelius, då Ingrid Nilsson) vid firandet av Bilbos födelsedag år 1970. Foto: Lennart Fryxelius.

I början av åttiotalet somnade dock Tolkienföreningen in, och utan några större kopplingar till TTS grundades vid den här tiden Göteborgs nuvarande Tolkiensällskap, Mithlond.

Men åren gick och cirkeln slöts. För när Club Cosmos började med regelbundna pubträffar så dök medlemmar från Mithlond upp på dessa och förstod snart att de satt bland pionjärer i Tolkienvärlden. Pionjärerna välkomnades att bevista Mithlonds fester och när det blev uppenbart att det var dags att fira att The Tolkien Society of Sweden

skulle fylla fyrtio så uppåddades krafter från båda sällskapen. Så fyrtio år, en månad och en dag efter den första Tolkienfesten i Sverige samlades medlemmar från Mithlond och det forna TTS för att fira tillsammans.

Det blev en mycket lyckad tillställning i ett vårigt Slottsskogen, fyllt av nya och gamla vänner såväl som nya och gamla upptåg. Dagens tolkienister har mycket gemensamt med gårdagens. Och eftersom det konstaterades att The Tolkien Society of Sweden aldrig lades ner så påbörjades planeringen av femtioårsjubileet 2018.

Det är ju så att sagan aldrig slutar berättas.

Gruppfoto på TTS medlemmar. På detta kort är det tydligt att det fanns starka band mellan Club Cosmos och TTS, många personer i gruppen var nämligen engagerade i båda föreningarna. Här märks bland andra:

*Sven-Arne Andréasson, Katrin Bjerrome, Sören Cardfelt,
Tord S Eriksson, Lars-Göran Johansson, Lars Junell, Eija Korkka,
Inge Larsson, Carin Leffler, Eduard Lukschandl, KG Löfvander,
Jan-Olof Nyman, Alf Rynefors och Ingrid Rynefors.*

Bilden ovan är den sista av tre som togs med en självutlösande kamera. Efter det första fotot, där medlemmarna såg lite väl allvarliga ut, passade Lars-Göran Johansson och Jonas Malmer på att göra en liten kupp där de sprang fram, spexade och helt förstörde bild nummer två. Kortet som syns här är alltså det tredje, ett foto där medlemmarna ler och skrattar efter alla upptåg. Okänd fotograf.

ÅRETS HÖGTIDER

Louise Bengtsson Rylander

Club Cosmos uppmärksammar inte bara olika SF- och astronomiska händelser, vi firar dessutom flera av årets högtider tillsammans. Det viktigaste inslaget i dag är traditionen med julmiddagar vilka sker på restaurangen Golden Days nära Brunnsparken i Göteborg. Vad jag tycker är trevligast med dessa möten är däremot inte själva middagen och julbordet utan den första glöggen på Lejontrappan.

Vid Stora Hamnkanalen går en bred trappa ned till vattnet, kantad med två liggande bronslejon som tittar ut över kanalen. Här samlas vi alltså innan restaurangbesöket och de senaste åren har Helena Kiel bjudit på glögg, pepparkakor och skumtomtar. Även om det vid flera tillfällen har varit i det kallaste laget när vi mötts, har det ändå varit en gemytlig stämning när cosmoiterna har samlats och värmt sina händer med de ångande glöggmuggarna.

Tidigare julfester har varit mer varierade. De har exempelvis hållits i hyrda lokaler eller på Danmarksbåtarna. Dessa fester har också haft ett bredare program av aktiviteter som en rymdmaskerad och frågesportstävlingar.

En årlig begivenhet har varit kräftskivan. I dag finns det inte så mycket material från dessa fester, både foton och minnen saknas, men de som var med talar varmt om dessa fester. En sak som framkommer är också att kräftskivorna inte bara var en sluten Club Cosmos-aktivitet. Det kom en besökare från bland annat Baltikum och Forrest J. Ackerman, legendariskt fan och hedersmedlem i vår förening, var med på en fest. Detta skriver Mia Ekman om i sin artikel.

Samling inför julfestmiddagen år 2012. På bilden syns Martin Andersson, Thomas Olsson, Sören Cardfelt, Mats Pekkari, Lars Junell, Peter Bengtsson och Lars-Göran Johansson. Foto: Helena Kiel.

Vad som däremot finns bevarat är de inbjudningar som har publicerats i medlemsbladet *Stargate*. Här har Janne Ekman på ett fyndigt sätt gjort reklam för festerna genom att måla kräftor i form av anfallande rymdskepp, á la H.G. Wells. Dessa ger oss inte så mycket information, men de är fortfarande roliga att titta på. Det finns också ett blad med sånger, av en okänd upphovsman, som sjöngs på kräftskivan år 1981. Till melodin *Ja de é våren* skrålade cosmoiterna följande snapsvisa:

Ja de é Cosmos, ja de é Cosmos
som har fest nu igen
uti Burås-gården.
Ja de é Cosmos, ja de é Cosmos
som ska riva lokalen igen.
När kräftorna de lysa så röda
och nubbarna i glasen flöda,
då é de Cosmos, då é de Cosmos
som ska vända på glasen igen.

Beträffande kräftsvisor skulle jag inte vara förvånad om den Club Cosmos-traditionen återuppväcks. Det har nämligen funnits vissa diskussioner om liknande fester under senare tids styrelsemöten. Tyvärr har denna tanke inte lett så mycket längre än så och under jubileumsåret 2014 finns det nog inte utrymme för en kräftsvisa, kassören skulle väl få hicka om vi planerade in ytterligare en utgift. Däremot kan det vara något att tänka på inför kommande år. Alternativt så kan vi bryta med den här traditionen och göra något nytt. Varför inte en påskfest?

HJÄLP! DOM KOMMER!
VI MÅSTE UTROTA DOM!
Samling för motattack i
BURÅSGÅRDEN
Lördagen den 5/9 kl. 18:00
Pris för marsianer &
tilltugg: 60 kr.
Anmälan senast
den 2/9 kl 9:00 till:
Mia 415031 el. Lasse 111395

JANNE 81

Inbjudan till kräftsvisan från Stargate nummer 9 av Janne Ekman.

PERSONGALLERI

Slutligen ska det riktas ett hjärtligt tack till alla som har bidragit till den här boken med text, teckningar, foton och korrekturläsning. Tack för ert arbete med det här projektet och tack för ert jobb för Club Cosmos verksamhet i stort!

Martin Andersson – Medlem sedan 2000-talet.

Sven-Arne Andréasson – Medlem sedan 1960-talet och tidigare styrelsemedlem. Sven-Arne hjälpte till att organisera kongressen Gothcon.

Hans Bengtsson – Medlem sedan 1960-talet och tidigare styrelsemedlem. Hans hjälpte till att organisera kongressen Gothcon, de ursprungliga KalCon-kongresserna och Club Cosmos 50-årsjubileum.

Peter Bengtsson – Medlem sedan 1970-talet och föreningens sekreterare sedan år 2008. Peter sköter föreningens hemsida och är en av organisatörerna bakom 2000-talets Göteborgskongresser, bland annat AlcoCon 3 och KalCon-kongresserna.

Louise Bengtsson Rylander – Medlem sedan 1980-talet och föreningens ordförande sedan 2011. Louise ger ut medlemsbladet *Stargate*, föreliggande bok och är en av organisatörerna bakom dagens Göteborgskongresser.

Reine Brynolfsson – Medlem från 1960- till början av 1980-talet. Reine var en flitig tecknare i föreningens fanzine.

Sören Cardfelt – Medlem sedan 1960-talet och aktiv i organisationen av AlcoCon 1.

Patrik Centerwall – Medlem sedan 2000-talet och en av organisatörerna av 2000-talets Göteborgskongresser, bland annat AlcoCon 3.

- Janne Ekman – Medlem sedan 1970-talet och tidigare styrelsemedlem. Janne gav ut medlemsbladet *Stargate* och var aktiv i organisationen av AlcoCon 2, de ursprungliga KalCon-kongresserna och flertalet av Club Cosmos jubileer.
- Malin Ekman – Medlem från 1980-talet och tidigare styrelsemedlem.
- Mia Ekman – Medlem sedan 1970-talet och föreningens ordförande i 29 år. Mia är en av Club Cosmos hedersmedlemmar och hon har varit aktiv i organisationen av AlcoCon 2, de ursprungliga KalCon-kongresserna och flertalet av Club Cosmos jubileer.
- Tord S Eriksson – Medlem i systerföreningen TTS. Tord var en flitig tecknare i Club Cosmos fanzine *Cosmos Bulletin*.
- Lennart Fryxelius – Medlem under 1960- till 1970-talet. Lennart var aktiv i organisationen av spelkvällar och liknande evenemang.
- Rudy der Hagopian – Medlem under 1960- till 1980-talet. Rudy gav ut ett antal nummer av *Cosmos Bulletin* och han var också en flitig tecknare i fanzinet.
- Lars-Erik Helin – Grundare av Club Cosmos tillsammans med Gabriel Setterborg. Lars-Erik är en av våra nuvarande hedersmedlemmar.
- Lars-Göran Johansson – Medlem sedan 1970-talet och en flitig tecknare i *Cosmos Bulletin*. Lars-Göran var med att organisera AlcoCon 1.
- Lars Junell – Medlem från 1960-talet till sin bortgång 2013 och tidigare styrelsemedlem. Lasse gav ut medlemsbladet *Stargate*, var aktiv i organisationen av Club Cosmos jubileer, Gothcon, samtliga AlcoCon-kongresser och de ursprungliga KalCon-kongresserna. År 2013 utsågs han postumt till hedersmedlem.
- Per C. Jørgensen – Norskt fan och besökare på flera av Club Cosmos kongresser.
- Helena Kiel – Medlem sedan 2000-talet och föreningens kassör sedan 2010. Helena var en av organisatörerna bakom Tentaklersamarbetet och är i dag aktiv i organisationen av SF-kongresser i Göteborg.
- Inge Larsson – Medlem sedan 1960-talet och tidigare styrelsemedlem. Inge startade Club Cosmos pubmöten och var aktiv i organisationen av bland annat AlcoCon-kongresserna.

- Robert Ljung – Medlem under främst 1980-talet. Robert var aktiv i Club Cosmos Film Team och han var en framstående tecknare i *Stargate*.
- Ingemar Nordgren – Medlem sedan 1960-talet.
- Jim Persson-Melin – Medlem sedan 2000-talet och tidigare styrelsemedlem. Jim började digitaliseringen av Club Cosmos historia och han har varit med att organisera flera av Göteborgskongresserna på 2000-talet.
- Anders Palm – Medlem sedan 1960-talet. Anders var med och grundade systerföreningen The Tolkien Society of Sweden och han är hedersmedlem i Club Cosmos.
- Mats Pekkari – Medlem sedan 2000-talet och övrig styrelseledamot sedan 2008. Mats har hjälpt till att organisera Tentaklersamarbetet och flera Göteborgskongresser under 2000-talet.
- Sandra Petojevic – Medlem sedan 2010-talet.
- Alexis Riise-Birger – Medlem under främst 1980-talet.
- Anette Rylander – Medlem sedan 1970-talet och tidigare styrelsemedlem. Anette var aktiv i organisationen av de ursprungliga Kal-Con-kongresserna och Club Cosmos 50-årsjubileum.
- Alf Rynefors – Medlem sedan 1970-talet.
- Ingrid Rynefors – Medlem sedan 1970-talet. Ingrid var en flitig tecknare i *Cosmos Bulletin*.
- Kjell Rynefors – Medlem från 1960-talet till sin bortgång 1986. Kjell gav ut föreningens fanzine, *Cosmos Bulletin*, under många år och han var en av organisatörerna av Gothcon.
- Elisabet Setterborg – Medlem sedan 1980-talet.
- Fredrik Setterborg – Medlem sedan 1980-talet.
- Gabriel Setterborg – Grundare av Club Cosmos tillsammans med Lars-Erik Helin. Gabriel är en av föreningens hedersmedlemmar.
- Lars-Olov Strandberg – Medlem sedan 1960-talet och en flitig fotograf av fanniska aktiviteter.
- Benjamin Wiegert – Medlem sedan 2000-talet och övrig styrelseledamot sedan 2012.